

T.C

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSULARARASI İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Bir Kuşak Bir Yol Projesi Çerçevesinde Çin ve Türkiye İlişkilerinde Yeni Gelişmeler

Yüksek Lisans Tezi

Shanawa YUSUFU

200000035

İSTANBUL, 2019

T.C

İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSULARARASI İLİŞKİLER ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Bir Kuşak Bir Yol Projesi Çerçevesinde Çin ve Türkiye İlişkilerinde Yeni Gelişmeler

Yüksek Lisans Tezi

Shanawa YUSUFU

200000035

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. MİM KEMAL ÖKE

İSTANBUL, 2019

T.C. İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ

T.C.
İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Uluslararası

Yüksek Lisans programı öğrencisi ..... "Bir Kuşak Bir Yol Projesi Çerçevesinde Çin ve Türkiye İlişkilerinde Yeni Gelişmeler" başlıklı tez çalışması.

Enstitümüz Yönetim Kurulu **31.05.2019** tarih ve **2019 / 495 / 01** sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından oybirliği/oyçokluğu ile Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

	UNVANI, ADI SOYADI	İMZA
TEZ DANIŞMANI	:	
JÜRİ ÜYESİ	: Doç. Dr. Murat Arslan, ATÜ	
JÜRİ ÜYESİ	: Dr. Öğr. Üyesi Ayfer Ceren Yılmaz	

(*) Yüksek lisans tez savunma jürileri en az biri kurum dışından olmak üzere danışman dahil en az üç öğretim üyesinden oluşur. Jürinin üç kişiden oluşması durumunda eş danışman jüri üyesi olamaz. Eş tez danışmanının jüri üyesi olması durumunda asıl jüri beş üyeden oluşur.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

İÇİNDEKİLER i

ÖZET iii

ABSTRACT iv

TEŞEKKÜRLER v

ŞEKİLLER LİSTESİ vi

TABLOLAR LİSTESİ vii

KISALTMALAR viii

GİRİŞ 1

1. BİR KUŞAK BİR YOL PROJESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ 3

1.1 Bir Kuşak Bir Yol Projesi Nedir 3

1.2 Bir Kuşak Bir Yol Projesinin Gelişimi 4

1.2.1 İpek yolu ekonomik kuşağı 5

1.2.2 21. Yüzyıl deniz ipek yolu 6

1.3 "Bir Kuşak Bir Yol" Projesinin İlkeleri, İçerikleri, İş birliği Öncelikleri ve Finansmanı 7

1.3.1 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin ilkeleri 7

1.3.2 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin amacı 8

1.3.3 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin iş birliği içerikleri 8

1.3.4 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin finansmanı 10

2.ÇİN-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ ve PROJE ÇERÇEVESİNDE YENİ GELİŞMELER . 12

2.1 Bir Kuşak Bir Yol Projesinde Türkiye Konumu 12

2.2 Çin Türkiye İlişkileri ve Yeni Gelişmeler 14

2.2.1 Diplomatik ve siyasi ilişkiler 14

2.2 .2 Ekonomi-ticari ilişkileri 16
2.2.3 Askeri ilişkileri 20
2.2.4 Kültürel ilişkileri 20
3. İSTANBUL'DAKİ ÇİN VE TÜRK VATANDAŞLARININ "BİR KUŞAK BİR YOL" PROJESİ VE ÇİN-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ HAKKINDA DÜŞÜNCELERİ 23
3.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi 23
3.2 Araştırmada Kullanılan Yöntem 23
3.3 Araştırmanın Bulguları 24
3.3.1 Katılımcıların demografik özellikleri 24
3.3.2 İstanbul'daki yaşamakta olan Türkler ve Çinliler ile yapılan görüşmeler 25
3.3.3 Görüşmeler sonucu elde edinilen bulgular 46
4. SONUÇ VE ÖNERİLER 52
KAYNAKÇAK 55

ÖZET

Bir Kuşak Bir Yol "İpek Yolu Ekonomi Kuşağı" ve "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"nun kısaltılmasıdır. Asya'dan Avrupa'ya kadar uzanan bu yol 2015 gündeme geldiğinden beri yurt içinde olsun veya yurt dışı ülkelerde olsun çok sıcak tepkilerle karşılaşmaktadır. Uzun yıllar önce, tarihi ipek yolu doğu ve batıyı, Çin ve Türk halkını birbirine bağladı ve iki halk arasındaki kültürel alışverişi güçlendirdi. Günümüzde ise bu ikili ilişkiler daha geniş bir versiyonda ilerlemektedir.

Bu çalışma bir kuşak bir yol projesi çerçevesinde Çin ve Türkiye ilişkilerinde yeni gelişmeleri ve problemleri inceleme amacıyla yapılmıştır. Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde "Bir Kuşak Bir Yol" projesi detaylı olarak anlatılmıştır. İkinci bölümde, Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından günümüze kadar olan önemli gelişmeler ve günümüzdeki yeni gelişmeler aktarılmıştır. Üçüncü kısmında ise İstanbul'da yaşamakta olan Türk ve Çinlilerin "Bir Kuşak Bir Yol" ve iki ilişkiler hakkındaki düşüncelerinin değerlendirmesi yapılmıştır ve mevcut problemler sunulmuştur. Çalışmanın son kısmında ise problemler analiz edilerek öneriler bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İpek yolu ekonomik kuşağı, 21 yüz yıl deniz İpek yolu, Bir Kuşak Bir Yol projesi, Çin Türkiye ilişkileri

ABSTRACT

“The Belt and Road” Initiative which is abbreviated from the Silk Road Economic Belt and the 21st-Century Maritime Silk Road. Since 2015 this initiative which connecting Asia and Europe has become popular. The national and international community have welcomed the initiative and its positive impact. The old Silk Road linked the East with the West in ancient times. Meanwhile, people of China and Turkey established a deep friendship and cultural exchange. Nowadays, bilateral relations have entered a new development stage.

The aim of this study is to analyze new developments and issues of Sino-Turkish relations under the influence of the Belt and Road Initiative. The research covers four parts. The first part of the study is the theory of the The Belt and Road Initiative. The second part is about the Sino-Turkish relations and new developments under the influence of the The Belt and Road Initiative. The third part is about the relationship of Chinese & Turkish people living in Istanbul, under the influence of The Belt and Road Initiative, covering improvement of intercultural exchange and current issues.

The last part of this thesis is the conclusion, which makes a analyses and gives some recommendations.

Key Words: The Silk Road Economic Belt, the 21st-Century Maritime Silk Road, the Belt and Road Initiative, Sino-Turkish Relations

TEŞEKKÜRLER

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde benimle değerli bilgilerini paylaşan saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Mim Kemal ÖKE' ye, üç yıllık yüksek lisans hayatım boyunca yardımlarını esirgemeyen hocam Prof. Dr. Oya Dağlar Macar'a ve bana her zaman destek olan değerli aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve Deniz İpek Yolu Haritası 5
Şekil 2 Yıllara Göre Türkiye'ye Gelen Çinli Ziyaretçi Sayısı..... 22

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1 Türkiye-Çin Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar) 17
Tablo 2 Katılımcıların Demografik Özellikleri 24

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

GSYİH: Gayrisafi Yurt İçi Hasılaları

ÇİRED: Profesyonel Çince Turist Rehberleri Derneği

UNICEF: Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu

DEİK: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu

YTB: Yurt Dışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı

GİRİŞ

2013'de Çin, "Yeni İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" inşa etme girişiminde bulundu. Amaç ise antik ipek yolundan faydalanarak modern ulaşım altyapısı olan çağdaş bir "İpek Yolu" inşa etmek, Asya ve Avrupa'yı daha bağlantılı bir bütün olarak birleştirmek ve Çin'in kendi ekonomik çevresini kurmaktır. Türkiye'de ise iktidar parti AKP jeopolitik avantajlarından faydalanarak "Doğu" ya yönelik dış politikasını uygulamaktadır. Çin'in batıya doğru ilerlemesi ve Türkiye'nin doğuya gelişmesi bazı ortak noktalarda iki ülkeyi bir araya getirmekte. Bu bağlamda, Çin ile Türkiye arasındaki iş birliği, siyasi, ekonomik ve güvenlik alanlarında yeni bir seviyeye yükselecektir.

Yeni İpek Yolu'nun inşasında Çin ile Türkiye arasındaki iş birliği alanları olarak altyapı inşaatı, ekonomik-ticaret, güvenlik, askeri, kültür ve turizmler yer almaktadır. Altyapı, "İpek Yolu"nun yeniden canlandırılması için temel teşkildir. Ekonomi ve ticarette iş birliği oluşturmak, "İpek Yolu" inşaatının amacıdır, iki ülke arasındaki ekonomik ve ticari ilişkilerde son yıllarda büyük artışlar gerçekleşmektedir. Güvenlik yeni "İpek Yolu" inşa etme sürecindeki garantidir, bazı özel güvenlik sorunlarını sadece Çin Türkiye iş birliği çözebilir. Kültürel değişimi ise "İpek Yolu" inşaatının arkasındaki itici güçtür, özellikle turizm iki ülkenin iş birliğinin artmasındaki önemli konudur.

Proje gündeme geçtiği günden itibaren çeşitli görüşlerle karşılaşmaktadır, uluslararasından farklı eleştiriler ve önyargılar gelmeye başlamıştır. Bu yeni proje kimi ülkelere göre bir tehdit, kimi ülkelere göre yeni fırsat olarak değerlendirilmektedir. Daha basit bir şekilde özetlersek "Bir Kuşak Bir Yol" farklı bölgelerden, farklı gelişim aşamalarından ve farklı medeniyetlerden geçen, her ülkeye açık ve kapsayıcı bir ekonomik iş birliği girişimi ve tüm katılımcı ülkeler tarafından ortak oluşturulan küresel bir ulusal ürünüdür.

Gündeme baktığımızda Çin ve Türkiye ilişkileri son beş yılda tarihte görülmemiş bir hızla artıyor. Her alanda, ekonominin her sektöründe yaklaşan "Çin yüzyılı" nı daha yoğun hissediyoruz. Ancak Türk ve Çin halkları, yoğunlaşan ilişkilere rağmen birbirini çok az tanıyor. Her iki ülkede bilgisizlik nedeniyle kaçınılmaz olarak hüküm süren önyargı ve kaygılarla birlikte özellikle Türkiye'de Çin hakkında yürütülen kara propaganda, Asya'nın iki ucunda devletlerarası iş birliği ve halklar arası dostluğun önünü kesmeyi amaçlıyor.(KAVALA, 2015) "Kuşak ve Yol" projesinin çeşitli proje çalışmaları etkisinde ikili ilişkilerinde gerçekten düzelme ve ilerlemeler oldu mu? hangi alanda ilişkiler daha zayıf, İlişkiler gelecekte yine aynı şekilde mi devam edecek? Daha sabit diplomatik ilişkileri mi olacak? Ticaretteki denge nasıl sağlanacak? İş birliği alanları daha çeşitli mi olacak? İki ülke halkları arasındaki ön yargı nasıl çözülecek, bunlar daha çok düşünülmesi gereken konulardır.

Çalışmanın temel amacı, bu sorular çıkış olarak "Kuşak ve Yol" projesinin Çin-Türkiye ilişkilerine kazandırdığı yeni gelişimleri incelemek, farklı alanlardaki iki ülke vatandaşları açısından proje hakkındaki görüşlerini analiz etmek ve araştırma sonunda elde edilen sonuçlara göre problem ve sorunları ortaya koymaktır.

1. BİR KUŞAK BİR YOL PROJESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI VE GELİŞİMİ

Tarihe geri dönüp İpek yolunun gelişme sürecine baktığımızda, çok değişiklikler yaşansa bile yine uzun yıllar doğu ve batı için büyük tarihi katkıları olduğunu görüyoruz. İlk olarak Çin ve batı aralarındaki ticaret gelişti. Binlerce kilometreler uzaklığından sürekli gelip giden tüccarlar ve kervanlar bu yolu canlandırdı. Çeşitli yeni yeni ürünler bulunmaya başladı, karşılıklı değişim süreci, Çin ve Batı ürün kaynaklarının çeşitliliğini büyük ölçüde arttırdı. Diğer taraftan ise güzergâh boyunca halklar arasında ilişkilerin kurulmasına etkisi oldu. Farklı etnik gruplar arasındaki kültürel ve ticari ilişkilerin olması ile karşılıklı anlayış arttı bölgesel istikrarın sağlandı bu nedenle de büyük çatışmalar da yaşanmadı. (YIZHEN, 2015)

İpek Yolu sadece ekonomik ticariden oluşan bir yol değildir aynı zamanda bir kültür yoludur, farklı medeniyetler bu yol üzerinde buluştular, İpek Yolu kapsayıcı ve açık özelliği ile dünya kültürünün çeşitliliğini geliştirdi ve dünya kültür iletişimi ve değişimi için bir platform oluşturdu.

Günümüzdeki "Bir Kuşak Bir Yol" eski İpek Yolunun tekrardan canlandırılması olarak da söylenmektedir. Antik dönemindeki İpek Yolu ile bugünkü "Bir Kuşak Bir Yol" un birçok benzerlikleri aynı zamanda farkları bulunmaktadır. Geçmişten kalan tecrübeler ve yetersizlikler günümüz yeni İpek Yolu projesi için çok büyük katkı sağlayacaktır.

1.1 Bir Kuşak Bir Yol Projesi Nedir

7 Eylül 2013 tarihinde, Çin Halk Cumhurbaşkanı Xi Jinping, Kazakistan'daki Nazarbayev Üniversitesi'nde "İpek Yolu Ekonomik kuşağı" nı ortaklaşa inşa etme hakkında bir konuşma yaptı. Aynı yıl 3 Ekim'de, Cumhurbaşkan Xi Jinping, Endonezya Ulusal Meclisinde "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu" nu inşa etmeyi teklif eden bir konuşma yaptı. 3 Mart 2015 Çin "İpek Yolu Ekonomi Kuşağı ile 21.

Yüzyıl Deniz İpek Yolunun Ortaklaşa İnşa Edilmesini Teşvik Üzerine Vizyon ve Faaliyetler" i ortaya koydu. Bu kısaca "Bir Kuşak Bir Yol" olarak uluslararasında çok konuşulan bir sıcak konu halına geldi.

"Bir Kuşak Bir Yol" projesi ortaya konulduktan sonra, uluslararası topluluk coşkuyla yanıt verdi, ancak "Kuşak ve Yol" un ne olduğu belli değildi, çeşitli anlayışlar da oldukça karışıktı. Hatta mümkün olan en kötü tahminlerde ortaya çıktı. Örneğin, bazı insanlar "Kuşak ve Yol" un "Marshall Planı"nın Çince versiyonu olduğu ve temel amacının da Çin'in kalkınması için ihtiyaç duyulan enerji kaynaklarını elde geçirme olduğunu düşünmüşlerdir. Yine bazı insanlar ise "Kuşak ve Yol" ABD'nin Asya Pasifik Politikasına karşı yapılan stratejik uygulama olduğunu ve Çin'in bölgesel etkisini güçlendirerek ABD'nin dünyadaki hegemonyasına meydan okumak için ortaya çıkaran strateji olarak düşünmüşlerdir.

Peki "Bir Kuşak Bir Yol" projesi nedir? "Bir Kuşak Bir Yol" projesi "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" ve "21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu"nun kısaltılma adıdır. Proje batıda Avrupa ekonomik bölgesinin içine girerken, doğuda ise Avrasya ile Asya-Pasifik ekonomik dairesini kapsamaktadır. Mevcut istatistiklere ve araştırmalara göre, proje kapsamındaki ülkelerin çoğu gelişmekte olan ekonomiler veya ülkelerdir. Yaklaşık 65 ülke ve 4,4 milyar nüfusu kapsayan bu proje dünya nüfusunun %63'ünü ve 21,000 milyar dolarlık ekonomik hâsıla ile de dünya gelirinin %21'lik payını içinde bulundurmaktadır. (Gao, 2014)

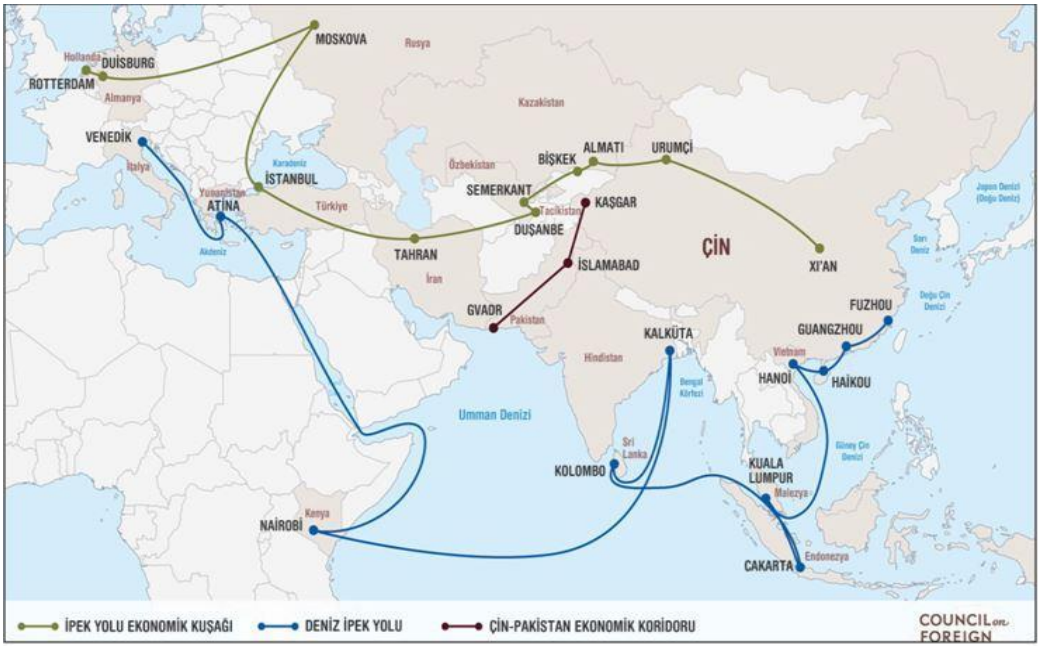
1.2 Bir Kuşak Bir Yol Projesinin Gelişimi

2013 Cumhurbaşkan Xi Jinping'in "Bir Kuşak Bir Yol"u ortaya koymasıyla uluslararasında proje çok sıcak tepkilerle karşılaştı ve projede geçen ülkelerden de destekler gelmeye başladı. "Bir Kuşak Bir Yol" Xi Jinping'in yeni bir çağ için Çin'e Özgü Sosyalizm Düşüncesinin bir parçası olarak önemli teorik ve pratik değere sahiptir. "Bir Kuşak Bir Yol" projesi Çin'in yeni çağ reform ve dışa açılma umutlarını göstermekle kalmayıp aynı zamanda günümüzdeki ekonomik küreselleşme ve dünya kalkınması için de büyük önem taşımaktadır.

"Bir Kuşak Bir Yol" un ortaklaşa inşa edilmesi fikri, barışçıl iş birliği, karşılıklı öğrenme, karşılıklı yarar ve ortak kazanç gibi Tarihi İpek Yolu ruhunu miras

alırken ortaya çıkmıştır. Proje ipek yolunun tekrardan canlandırılması, daha zengin bir modern çağrışım ve uzantıyı oluşturmaktadır.

Şekil 1 İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve Deniz İpek Yolu Haritası

Kaynak:(KARAGÖL, 2017)

1.2.1 İpek yolu ekonomik kuşağı

İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nı ilk kez Çin Devlet Başkanı Xi Jinping 7 Eylül 2013'te Kazakistan Nazarbayev Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşmada dile getirmişti. Xi "*Avrasya bölgesindeki bütün ülkeler arasındaki ekonomik bağlantıları daha da yoğunlaştırmak, karşılıklı iş birliğini daha da derinleştirmek ve gelişme için daha geniş bir ufuk açmak için yaratıcı bir ruhla iş birliği modelini geliştirerek 'İpek Yolu Ekonomik Kuşağını' ortaklaşa oluşturabiliriz. Bu güzergâhta yer alan bütün ülkelerin mutluluğuna hizmet edecek muhteşem bir dava olacaktır"*(Xİ, 2017) diye açıklama yaptı ve konuşması ile projenin amacı hem önemini bildirmişti.

"İpek Yolu Ekonomik Kuşağı" hattı, güzergâh üzerindeki Orta Asya ülkelerinde altyapı imkanlarının geliştirilmesi, yerli ve yabancı yatırımların artırılması ve ticaret serbestliğinin sağlanması öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Proje

kapsamında yüksek hızlı demir yolu, kara yolu, limanlar, havaalanları, doğalgaz hatları ve diğer altyapı projeleri yer almaktadır.(McBride, 2017)

“İpek yolu ekonomik kuşağ”daki Çin ve Avrupa'yı birbirine bağlayan yeni Avrasya Kıta Köprüsü Ekonomik Koridoru:

Çin- Moğolistan- Rusya

Çin- Merkez ve Batı Asya

Çin- Hindi Çini Yarımadası

Çin- Pakistan

Çin- Bangladeş- Hindistan- Myanmar

1.2.2 21. Yüzyıl deniz ipek yolu

“Bir kuşak Bir Yol” Projesinin diğer hattı ise deniz yollarını kapsamaktadır. 2013 yılında Bruney’de gerçekleşen 16. ASEAN-Çin zirvesinde Çin Başbakanı Li Ke qiang açıklama yaparak dünyaya duyurmuştu. Ardından 3 Ekim 2013’te Çin Devlet Başkanı Xi Jinping Endonezya ziyaretinde yerel Parlamentoda yaptığı konuşmasında 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolu Projesinin gerekli çalışmalarının başlatıldığını duyurdu.(Xİ, 2017)

Bölgesel istikrarı sağlamak için Deniz İpek Yolu ile bölgesel ticari ilişkileri artırarak karşılıklı bağımlılığı oluşturmakla birlikte sorunları çözerek tarihte var olan denizdeki ipek yolunu tekrar canlandırmayı hedeflenmektedir. 50’ye yakın ülkeyi içinde bulunduran Deniz İpek Yolu projesi, Çin, Hindistan, Malezya, Endonezya ve güzergahtaki diğer ülkelerle birlikte yaklaşık 4 milyara yakın bir nüfusu kapsamaktadır.(Hakses, 2015)

“İpek Yolu Ekonomi Kuşağı” ile “21. Yüz Yıl Deniz İpek Yolu” 65 ülke, bölgeleri içermektedir ve şu şekildedir:

Doğu Asya: Çin, Moğolistan

Güneydoğu Asya: Bruney, Laos, Kamboçya, Endonezya, Malezya, Myanmar, Singapur, Filipinler, Vietnam, Tayland, Timor-Leste

Orta Asya: Özbekistan, Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Türkmenistan,

Ortadoğu ve Kuzey Afrika: Mısır, Bahreyn, Lübnan, İsrail, İran, Irak, Ürdün, Kuveyt, Suriye, Umman, Katar, Suudi Arabistan, Filistin, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen

Güney Asya: Afganistan, Hindistan, Bangladeş, Bhutan, Maldivler, Nepal, Pakistan, Sri Lanka

Avrupa: Arnavutluk, Ermenistan, Azerbaycan, Belarus, Bosna Hersek, Hırvatistan, Çekya, Estonya, Gürcistan, Macaristan, Letonya, Litvanya, Makedonya, Moldova, Karadağ, Polonya, Rusya, Sırbistan, Slovakya, Slovenya, Türkiye, Ukrayna

1.3 "Bir Kuşak Bir Yol" Projesinin İlkeleri, İçerikleri, İş birliği Öncelikleri ve Finansmanı

"Bir Kuşak Bir Yol" projesinin daha iyi bir şekilde ilerlemesi için, bundan sorumlu özel bir çalışma grubu oluşturarak, "Bir Kuşak Bir Yol" güzergahlarındaki ülkelerle yoğun müzakereler yürütüldü. Bu doğrultuda Mart 2015'te "İpek Yolu Ekonomik Kuşağı ve 21. Deniz İpek Yolu'nu Ortaklaşa İnşa Etme Vizyonu ve Eylem Planı" adlı rapor yayınlandı. Proje ile ilgili önemli bilgileri kapsayan rapor çeşitli dillerde yayın edilerek, projeyi uluslararasında daha anlatabilir bir şekilde aktardılar.

1.3.1 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin ilkeleri

- "Bir Kuşak Bir Yol" projesi, barışçıl bir arada yaşama ilkesine uymalı, bütün devletlerin egemenliğine ve toprak bütünlüğüne saygı göstermeli, saldırgan olmamalı, birbirlerinin iç işlerine karışmama, huzurlu bir arada yaşama, eşitlik ve karşılıklı yararı korumalı.
- "Kuşak ve yol" projesi, açık ve serbesttir. Tarihi ipek yolunun kapsamında olmayan ülkeler sınırlı kalmamalı. Daha geniş bir bölgeye fayda sağlamak için tüm ülkeler ile uluslararası ve bölgesel kuruluşlar katılabilir.
- "Kuşak ve Yol" projesi, uyumsal olmalı. Ülkelerin kendi yönetim modeline saygı göstermeli, farklı kültürler arasındaki diyalogu

güçlendirmeli, farklılıkları ayırırken ortak bir çatı bulmalı, birbirlerini barındırmalı, barış içinde yaşamalı ve birlikte gelişmeli.

- "Kuşak ve Yol" projesi, pazar operasyonlarına uyumludur. Piyasa kurallarına uygundur ve uluslararası normlara uyacak, kaynak tahsisinde pazardaki belirleyici role ve işletmelerin temel rollerine engel olmayacak ve hükümetlerin kendilerinden beklenen görevlerini yerine getirmelerine imkân sağlanacaktır.(Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bakanlığı, 2015)
- "Kuşak ve Yol" projesi, karşılıklı yarar için çabalanmaktadır. Projede kapsayan bütün tarafların ilgilerine ve menfaatlerine uyumludur ve menfaatler ile "en büyük ortak fayda"nın birleştirilmesi için çabalanarak tüm tarafların ilmini, yaratıcılığını, güçlü yönlerini ve potansiyellerini kullanmaları için tam destek verecektir.(Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bakanlığı, 2015)

1.3.2 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin amacı

"Bir Kuşak Bir Yol" asıl amacı ise uluslararası iş birliği çerçevesinde, tüm taraflar karşılıklı iş birliği, ortak inşaat ve paylaşım ilkelerine uymak, dünya ekonomisinin karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmek, yeni fırsatlar yaratmak, yeni bir ivme geliştirmeye çalışmak, yeni alanları genişletmek, birbirini tamamlayıcı avantajlar elde etmek, karşılıklı yarar sağlamak ve kazan-kazan anlayışı ile insanlığın ortak kaderine doğru ilerlemeye devam etmek.

1.3.3 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin iş birliği içerikleri

a) Politika koordinasyonu

Politika koordinasyonunun iletişiminin güçlendirilmesi "Bir Kuşak Bir Yol" un yapımı için önemli bir garantidir. Hükümetler arası iş birliğini güçlendirmek, karşılıklı siyasi güveni teşvik etmek ve iş birliği konusunda yeni bir fikir birliğine ulaşmak gerekmektedir. 20 Nisan 2019 itibariyle Çin, gelişmekte olan ve gelişmiş ülkeler dâhil olmak üzere, 126 ülke ve 29 uluslararası kuruluş ile 174 iş birliği belgesi imzalamıştır. Gelişmiş ülkelerdeki finansal kuruluşlar üçüncü pazarları keşfetmek için Çin ile iş birliğini başlatmışlardır.

b) Olanakların birbirine bağlana bilirliği

Altyapı olanakların birbiri ile bağlantılı olması "Kuşak ve Yol" projesinin gerçekleşmesinde öncelikli düşünülen bir konudur. Asya alt yapı yatırım bankasının tahminlerine göre, Asya ülkelerinin her yıl demir yol, otoyol, petrol ve doğal gaz boru hatları, elektrik kanalları ve haberleşmeler dahil 730 milyar dolarlık altyapı yatırımına ihtiyacı bulunmaktadır. (Yining, 2015)

Ulaşım altyapısının inşası konusunda, kilit geçitlere, önemli olan bağlantı noktalarına dikkat etmeli. Projelere odaklanmalı ve ulaşımdaki karşılaşan engelleri ortadan kaldırarak, yol güvenliği olanaklarını, trafik olanaklarını ve donanımlarını geliştirerek yolların birbirine bağlana bilirliğini sağlayarak bağlı olmayan yol bölümlerini bağlı hale getirmeye öncelik vermeli.

Uluslararası ulaşımın kolaylaştırılmasını sağlamak için, güzergahın tamamındaki bir birleşik koordinasyon mekanizması oluşturmalı, gümrükleme ve yükleme işlemlerinin ve çok modelli ulaşımın birbirine bağlana bilirliğini arttırmalı. Liman altyapısı inşası da geliştirmeli, kara ve deniz yolundan ulaşım kanalları oluşturmalı ve limanların iş birliğini arttırmalı. Deniz yolu güzergâhlarını ve seferlerin sayısını arttırmalı ve liman lojistiğinde bilgi teknolojileri alanındaki iş birliğini desteklemeli. Sivil havacılıkta altyapısını geliştirmeye yönelik çalışmalarda yapılmalı.

Enerji altyapısının düzenlenmesi konusunda iş birliğini önermeli. Petrol ve gaz boru hatlarının ve diğer ulaşım güzergâhlarının güvenliğinden emin olmak için birlikte uyum içinde çalışmalı.

c) Engelsiz ticaret

"Kuşak ve Yol" inşa etmedeki en büyük görevlerden biri yatırım ve ticaret konusundaki iş birliğidir. Bölge dâhilinde ve tüm ilgili ülkeler içerisinde yatırım ve ticaret kolaylığını geliştirmek ve sağlam bir iş ortamı yaratma amacıyla yatırım ve ticaretin önündeki engelleri kaldırmak için çabalanmak. Geniş çapta iş birliği potansiyelini hayata geçirmek amacıyla, serbest ticaret bölgeleri açma konusunda "Kuşak ve Yol" üzerindeki ülkeler ve bölgeler ile büyük işbirliği oluşturmak.(Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bakanlığı, 2015)

Ticaret alanını genişlettirmek, ticaret yapısını geliştirmek ve ticaret dengesini sağlamak. Ticarette yeni yöntemleri keşif etmek ve sınır ötesi e-ticaret gibi yeni iş biçimleri geliştirmek.

d) Finansal Bütünlük

Finansal bütünlük "Kuşak ve Yol" inşaatı için önemli bir destektir ve etkileyici unsurdur. Çin, güzergâh boyunca 20'den fazla ülkeyle ikili para takas düzenlemeleri kurdu ve yedi ülkeyle RMB takas düzenlemeleri yaptı. Uluslararası Para Fonu ile ortak bir kapasite geliştirme merkezi kurulmuştur. 2018 yılının sonuna gelindiğinde, Çin'in ihracat kredisi sigorta şirketleri, projenin geçtiği ülkelerde 600 milyar dolardan fazla sigorta teminatı biriktirmişlerdir.

e) Halklar arasındaki ilişkilerin kurulması

Halklar arasındaki ilişki "Kuşak ve Yol" projesi inşaatının sosyal temelidir ve projede önemli bir rol oynamaktadır. Kültürel ve akademik bilgi paylaşımları, medya alanındaki iş birliği iki ülke ilişkilerinin derinleştirilmesinde sağlam bir temel oluşturur.

Turizm alanında iş birliğinin kapsamını genişleterek "Kuşak ve Yol" üzerindeki ülkeler arasında turist vizesine başvuru yapmayı daha elverişli hale getirmek, ortaklaşa idare edilen okullarda iş birliği desteklenerek öğrenci değişim programları oluşturmak; siyasi partiler ve parlamenterleri arasında iletişim sağlanarak yasama organları, önde gelen siyasi partileri ve siyasi örgütleri arasında dostane paylaşımları teşvik etmek. (Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bakanlığı, 2015)

1.3.4 "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin finansmanı

Çin Halk Cumhuriyeti "Kuşak ve Yol" projesi için, 2014 yılında 40 milyar dolar kaynak ayırarak İpek yolu Ekonomik Kuşağı Fonu'nu kurdu. Ayrıca projeyi desteklemek amacıyla, aynı yıl Kasım'da 50 milyar dolarlık yatırım yaparak Asya Altyapı Yatırım Bankası'nı kurdu. Türkiye de Asya Altyapı Yatırım Bankası'nın kurucu üye ülkelerinden bir olarak yer aldı. Özellikle gelişmemiş ve gelişmekte olan ülkeleri kapsayan ve maksimum ekonomik faydayı hedefleyen bu ekonomik

iş birliği projesi için Çin, yaklaşık 1 trilyon dolarlık hükümet fonu ayırdığını açıkladı.

2.ÇİN-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ ve PROJE ÇERÇEVESİNDE YENİ GELİŞMELER

2.1 Bir Kuşak Bir Yol Projesinde Türkiye Konumu

Antik Çin'de, dünya haritası üzerinde genişleyen ipek yolu, tüm ülkelerin insanları arasındaki dostça ilişki ve karşılıklı yararların dokunaklı bir hikayesini anlatmıştı. Şimdi günümüzde ise, dünya siyasi ve ekonomik haritasında yeni bir iş birliği girişimi başlatılmıştır. Çin Ulusal Kalkınma ve Reform Komisyonunun yayınladığı bilgilere göre 2018'in yılsonuna kadar Çin, 122 ülke ve 29 uluslararası kuruluşla "Bir Kuşak Bir Yol" in ortaklaşa inşa edilmesi konusunda 170'e varan hükümetler arası iş birliği belgesi imzalamıştır.

Üç kıtayı birbirine bağlayan Türkiye önemli bölgesel güce sahiptir. "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin içinde bulunan diğer ülkelerle karşılaştırıldığında, Türkiye birkaç öne çıkan özelliklere sahiptir. İlk olarak coğrafi konumu önemlidir. Türkiye orta doğu ülkesi, aynı zamanda yine Avrupa ülkesidir ve Orta Asya ile yakın ilişkileri olan bir ülkedir. Türkiye NATO üyesidir hem de yıllardır AB'ye girmek için çaba göstermektedir, Türkiye uzun yıllardır batı tarafından modern İslam modeli ile örnekte bulunduran bir ülke olarak gözükmektedir.

Orta Doğu, günümüz uluslararası ilişkilerin sıcak noktası ve Çin'in enerji güvenliği ile yakından ilgili olduğu için, Türkiye ve Çin aralarında çok yakın güvenlik ve ekonomik iş birliği ilişkileri sürdürülmektedir. Türkiye'nin çoklu kimliğe sahip olması, Çin'in "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin uygulamasında özel bir öneme sahiptir.

İkincisi Ekonomik gelişmesi hızlı. G20 üyesi olan Türkiye, son yıllarda ekonomi konusunda hızlı gelişmektedir ve nispeten geri kalmış geleneksel bir tarım ülkesinden modern bir sanayi ülkesine hızla dönüşmüştür. 2017 yılında, Türkiye'nin GSYH'si 849.480 ABD doları olarak gerçekleşti, global ekonomik

hacim bakımından 17. sırada yer almıştır. Batı Asya ve Kuzey Afrika bölgelerinde birici sırada yer almaktadır ve gelir konusunda orta–üst seviyedir. Dolaysıyla Türkiye bu özellikleri ile "Bir Kuşak Bir Yol" projesine sıcak yaklaşımda bulunduğunda projenin uygulamasında da büyük bir etkisi olacaktır.

Tarihten bugüne baktığımızda Çin ve Türkiye çoktan beri "ipek yolu" ile ticari iletişimde bulunmuştur. Bunun en iyi örneği ise Topkapı Sarayı Müzesi'nde bulunan Çin Porselenleridir. Müzede Yuan hanedanlığından Song ve Ming Hanedanlığına kadar olan 673 parça imarı stili porselen eşya bulunmaktadır. Müzedeki sanat eserleri olsun porselenler olsun savaş yolu ile değil ticari yol ile getirilmiştir. Aynı zamanda porselenlerin çoğu Türk tarzındaki Çin malıdır. Ürünler Çin'de imalat edildikten sonra tekrar "ipek yolu" ile getirilip padişaha sunulmuştur ve Türkiye vasıtasıyla Avrupa pazarında da bulunmuştur. Dolaysıyla tarihi ipek yolundaki bu önemli güzergâh günümüzde de bu özelliğini kaybetmemiştir. Türkiye için de bu bir avantaj haline gelmiştir. Türkiye, ipek yolu ekonomik kuşağı ve 21. yüzyıl deniz yolunun ortaklaşa inşa etme konusunda önemli bir ortaktır. Çin'in başlattığı "Bir Kuşak Bir Yol" ile birlikte Türkiye, Asya ve Avrupa arasındaki ekonomik iş birliğini teşvik etmek ve güçlendirmek amacıyla "orta koridor" girişimini başlatıldı. Ekim 2015'te, Antalya'daki G20 zirvesi sırasında, Çin hükümeti ve Türk hükümeti, "Bir Kuşak Bir Yol" projesi "Orta Koridor" girişimi ile ilişkilendirerek iki taraf arasındaki iş birliği konusunda rehberlik sağlayan bir mutabakat zaptı imzaladılar.

Günümüzde Türkiye Çin'in ortaya koyduğu "Kuşak ve Yol" projesinin en büyük ayaklarından biri haline gelmiştir. "İpek Yolu"nu farklı koridor üzerinden canlandırmak isteyen küresel ekonominin büyüme motoru Çin'in, Türkiye'nin içinde yer aldığı orta koridora yapacağı yatırımların toplamının 8 trilyon dolar, sadece ulaştırma alt yapısı için 40 milyar doları bulması bekleniyor. Marmaray, Yavuz Sultan Selim Köprüsü,3. Havalimanı, Bakü-Tiflis-Kars, Edirne-Kars Demiryolu projeleri Türkiye'nin orta koridordaki gücünü arttırıyor. (Dilekçi, 2018)

2.2 Çin Türkiye İlişkileri ve Yeni Gelişmeler

Tarihi ipek yolunun iki ucundan yer alan Çin ve Türkiye uzun vadeli ilişkilere sahiplerdir. Osmanlı döneminde özellikle II. Abdülhamit zamanında gelişme göstermiş ve Çin'e araştırma yapmak üzere özel görevlendirme ile temsilci gönderilmiştir. İki ülke ilişkilerinin gelişmişlik düzeyini Topkapı ve Dolmabahçe Saraylarındaki Çin porselenleri ve vazolarının bir eşinin Çin'de bile bugün bulunmaması açıkça göstermektedir. Cumhuriyet döneminde ise ilişkiler dostluk çerçevesinde başlamış, ancak ilk diplomatik ilişkiler 1971 yılında tesis edilmiştir.(TASAM, 2009) .

2000 yılından itibaren üst düzey ziyaretleri yoğunlaşti ve Türk-Çin ilişkilerinin geliştiği bir dönem başladı. Ama bazı siyasi konular nedeniyle sabit olamayan hep kısa vadeli, değişken bir ilişki olarak devam etti. 2010 "Stratejik Ortaklık"ın oluşması ve 2013 "Kuşak ve Yol" projesinin itici gücü ile ikili ilişkiler farklı alanlarda çok hızlı bir şekilde gelişti. Diplomatik, ticari ve kültürel ilişkiler hep gündemin konusu oldu.

2.2.1 Diplomatik ve siyasi ilişkiler

4 Ağustos 1971'de Çin ve Türkiye arasında resmi diplomatik bağın kurulmasıyla iki ülke her alanda karşılıklı alışveriş başlamıştır. Ekonomi, kültür, bilim, ticaret ve siyaset alanlarında ilişkiler ve iş birliği hızla gelişir. Böylelikle iki ülke halkları arasındaki geçmişte kalan dostluk ilişkileri tekrar gelişmeye başladı. Siyasi alanda ise Türkiye, Çin'in "Tek Çin Politikasını" destekleyerek, Çin Halk Cumhuriyeti'ni Çin halkının tek yasal temsilcisi olarak tanıdılar.(Huang)

Soğuk savaş döneminde ise savaş sona erene kadar ilişkiler beklenildiği gibi ilerlememiştir. 1990'lı yılların başında sıklıkla dile getirilen "Adriyatik'ten Çin'in batısına uzanan Türk Dünyası" söylemleri ile Türkiye bölgeye entegre olmaya çalışmıştır. Yeni bağımsız devletlerin ortaya çıkışı, bölgede Türkiye'yi ve Çin'i karşı karşıya getirmiştir. Bu nedenler ışığında 2000'li yıllara kadar iki taraf arasında resmi düzey ziyaretler gerçekleştirilememiştir. (Keyvan, 2016) AKP iktidarında Türkiye Çin ile olan ilişkilerini iyice ilerletmiş 2009 yılında dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül büyük bir heyet ile (yaklaşık 100 İş adamı) 14 yıl aradan sonra Çin'e giden ilk Cumhurbaşkanı olmuştur. Bunun akabinde 2010

yılında Çin Başbakanı Wen'in ziyareti sonrası Türkiye-Çin ilişkileri Stratejik Ortaklık seviyesine gelmiş ve Türkiye'nin İpek Yolu ve Şanghay İş birliği Örgütü'ne üyelik faaliyetleri ile ilişkiler geliştirilmiştir. Bilindiği üzere 2015 yılında G-20 Zirvesi'ne ev sahipliği yapan Türkiye, 2016 yılında bu görevi Çin'e devretmiştir bu süre boyunca ikili temaslar Devlet Başkanları seviyesinde artırılmış olup bakanlar seviyesiyle de genişletilmiştir.(Baydarman, 2018)

Türkiye – Çin ilişkileri 2016 itibariyle oldukça olumlu bir düzelme olmuştur. İki ülke arasında artan üst düzey diyalog ve oluşturulan istişare mekanizmaları sayesinde sorunların müzakere ve karşılıklı anlayışla çözülmesi ağırlık kazanmıştır. İkili yakın iş birliğini BM, G20, CICA, AIIB, APSCO gibi çok taraflı platformlarda da sürdürmektedir. Türkiye ile Çin'in ardı ardına iki yıl G-20 başkanlığını üstlenmeleri ve bu dönemde G20 troykasında birlikte çalışmaları hükümetler ve bürokrasi, iş dünyası, ekonomi, akademi ve sivil toplum olmak üzere iki taraf arasında çok yönlü iletişim sağladı.

15 Temmuz 2016'daki başarısız darbe girişiminden sonra Çin Dışişleri Bakanı Wang Yi, "Çin'in Türkiye'nin kara gün dostu olduğunu" söyledi ve demokratik değerleri savunan açık destekte bulundu.(ERDOĞDU, 2017)

14-15 Mayıs 2017 İpek Yolu Zirvesi için 29 ülkenin devlet ve hükümet başkanları Pekin'de toplandılar. "Bir Kuşak Bir Yol Ortak Refah İçin İş birliği" başlığıyla düzenlenen zirveye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan Türkiye temsilcisi olarak katıldı ve daha sonra da "Kuşak ve Yol" projesine çok sıcak bir şekilde yakınlaştı. Özellikle son yıllarda "Kuşak ve Yol" projesi hakkında birçok kez fikir alışverişinde bulunan iki başkan görüşmeleri ikili ilişkilerine ciddi bir şekilde katkı sağladı. 2018 sadece bir yıl içerisinde 4 kez üst düzey görüşmeleri gerçekleşmiş oldu.

"Kuşak ve Yol" projesi hakkında konuşmalar dışında ikili G20 zirvesi, CICA konferansı gibi uluslararası toplantılarda da ortak ilgilendiği konularda görüş alışverişinde bulunmaktadırlar. Üst düzey aralarındaki her bir buluşma ikili ilişkilere her yönden etki göstermektedir.

2.2 .2 Ekonomi-ticari ilişkileri

Türkiye derin kültürel birikime, avantajlı coğrafi konuma ve güzel doğal manzaraya sahip bir ülkedir. Antik Yunan ve Doğu Roma kalıntıları burada birleşiyor, Asya ve Avrupa burada bölünüyor, burası Karadeniz, Marmara denizi, Ege denizi ve Akdeniz denizi tarafından çevrelemektedir. Bu, klasik hem modern, doğu hem batıyı birbirine bağlayan gelişmekte olan bir ülkedir. Geçtiğimiz 10 yılda, Türkiye'nin politikası ve toplumu genel olarak istikrarlıdır, ekonomi hızla gelişti ve yatırım ortamı gelişti, Türkiye yabancı yatırımcıların tercihleri arasında gittikçe popüler ülke haline gelmeye başladı.

Ticari ilişkiler ve gerçekleşen iş birliği, Çin-Türkiye stratejik ortaklığının önemli bir parçasıdır, ayını zamanda ikili ilişkilerin geliştirilmesi ve iki halkın refahının arttırılması için önemli bir temeldir. Siyasi alandaki dostane ilişkilerin sağladığı büyük güç sayesinde, Çin ile Türkiye arasında ekonomik ve ticari iş birliği ilişkilerinde de olumlu gelişmeler kaydedilmiştir. Temmuz 1974'te imzalanan "Ticaret Anlaşması" ve Mayıs 1981'de imzalanan "Ticaret Protokolü" nün ardından, iki ülke arasında ekonomik ve ticari iş birliğine ilişkin bir dizi belge imzalanmış ve çalışma mekanizması oluşturulmuştur. (Türk Çin Dostluk Vakfı) 2010 yılında ise Çin Halk Cumhuriyeti Başbakanı Wen Jiabao'nun Türkiye ziyareti sırasında imzaladığı "Stratejik İş birliği İlişkisi Kurulmasına ve Geliştirilmesine İlişkin Ortak Bildirge" si ile Türkiye-Çin ikili ilişkileri yeni bir sayfaya ulaşmıştır. İkili ticaret hacminde ilk kez 1 milyar ABD Doları'nın aşıldığı 2000 yılından bu yana kaydedilen gelişme sonucunda 2018 yılı sonunda ticaret hacmi 23 milyar ABD Doları seviyesine ulaşmıştır.(Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 2016)

Orta Doğu'daki diğer ülkelerle karşılaştırıldığında Türkiye, yatırım konusunda mutlak bir avantaja sahiptir. Türkiye'nin Avrasya'yı birbirine bağlayan stratejik konumu ve ülkenin çeşitli tercihli politikaları, dünyanın dört bir yanından gelen girişimcileri kendine çekmede önemli faktörler haline gelmiştir. Diğer yandan ise Türkiye'deki iş gücü kaynakları bol, kalitesi göreceli olarak yüksek ve fiyatı nispeten düşüktür, aynı zamanda Türkiye büyük bir nüfusa ve güçlü bir tüketim gücüne sahiptir, dolaysıyla iç pazarda da büyük bir talep bulunmaktadır. Bu özellikler de Türkiye'deki faaliyet gösteren Çinli yatırımcılar ve tüccarların

sayısını arttırmaktadır. İstatistiklere göre günümüzde 600'den fazla Çin işletmeleri Türkiye'de faaliyette bulunmaktadır.

Son yıllarda ikili ticari ilişkiler farklı projeler, iş gücü iş birliği ve karşılıklı yatırım gibi konularda hızlı bir şekilde ilerlemektedir. Çin ve Türkiye karşılıklı olarak birbirlerinin önemli ortakları haline gelmiştir. Çin, Türkiye'nin Uzak Doğu'daki en büyük ticari ortağıdır ve dünyadaki en büyük ihracatçı ülkedir.

Çine Başlıca İhraç Ürünler: Mermer ve traverten, krom, bakır, kurşun, demir, çinko, tabii borat cevherleri, bor oksitleri ve borik asitler olarak bulunmaktadır.

Çin'den Başlıca İthal Ürünler: Otomatik bilgi işlem makinaları ve üniteleri, hücresel/diğer kablosuz ağlar için telefonlar, oyuncaklar, ses-görüntü ve diğer bilgileri almaya, çevirmeye ve vermeye yarayan araçlar, yük/insan taşıma amaçlı gemiler olarak bulunmaktadır.

Tablo 1 Türkiye-Çin Dış Ticaret Değerleri (Milyon Dolar)

Yıl	İhracat $	İthalat $	Hacim	Denge
2007	1.040	13.234	14.274	-12.195
2008	1.437	15.658	17.095	-14.221
2009	1.599	12.677	14.276	-11.077
2010	2.269	17.181	19.450	-14.912
2011	2.466	21.693	24.160	-19.227
2012	2.833	21.295	24.128	-18.462
2013	3.601	24.686	28.287	-21.085
2014	2.861	24.918	27.779	-22.057
2015	2.415	24.873	27.288	-22.459
2016	2.328	25.441	27.769	-23.113
2017	2.936	23.371	26.307	-20.435

Kaynak:(Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı, 2018)

İki ülke arasındaki ticaretin dengeli olarak gelişmesini amaçlayan Çin, Türkiye'nin avantajlı olduğu ürünleri daha fazla ithal etmek için gayretle

çalışmanın yanı sıra, Türkiye'de demiryolu, metro, köprü ve elektrik santrali gibi büyük altyapı projelerine etkin şekilde katılarak finansman desteği sağlamaktadır. Bir yandan Çinli iş adamlarının Türkiye'ye daha fazla yatırım yapmalarını ve Türk iş adamlarıyla iş birliği halinde yeni pazarlara girmelerini teşvik eden Çin hükümeti, bir yandan da Türk iş adamlarının Çin piyasasında daha fazla yer almasını beklemektedir. Çin, iki ülke işletmeleri arasında personel ve bilgi değişiminin yoğunlaştırılmasını arzu etmekte ve iki ülke bankaları ve diğer finans kuruluşlarının karşılıklı olarak şube açmalarını desteklemektedir.(Türk Çin Dostluk Vakfı)

Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti ekonomik ilişkilerinin geliştirilmesi için izlenecek yol haritasında 4 ana yön bulunmaktadır.

1) Mal Ticaretinin Geliştirilmesi
2) Karşılıklı Yatırım Teşviki
3) Ekonomik ve Teknolojik İş birliğinin Yoğunlaştırılması
4) Fuarlara Karşılıklı Katılım

Hızlı büyümekte olan ekonomiye sahip iki gelişmekte olan ülke olarak, her iki ülke karşılıklı olarak aralarındaki ekonomik ilişkilerin gelişmesine ve ekonomik çıkarlarına önem veriyor. Bu, sadece iki ülke arasındaki ikili ilişkilerin geliştirilmesine gerçek bir güç vermekle kalmaz, aynı zamanda gelecekteki kalkınma için bir plan çizer.

2013 yılında ortaya çıkan"Bir Kuşak Bir Yol" modern İpek Yolu projesi, Çin'in kara ve denizden Batı'ya ekonomik atılım hamlesi olarak şekillendi. Tarihi İpek Yolu güzergahında bulunan bütün ülkeleri bu projede yer alamaya davet eden Çin, Asya, Afrika ve Avrupa'yı kapsayan büyük yatırımlar hedefliyor. Projenin güzergahında Türkiye de bulunmaktadır ve bu proje açısından Türkiye'nin jeopolitik ve jeoekonomik yeri eşsizdir ve sahip olduğu ekonomik güç de önemlidir.(Zou, 2015) "Bir Kuşak Bir Yol" projesi iki ülke arasındaki ekonomik iş birliği için yeni bir arter olacak ve iki ülke arasındaki stratejik iş birliğine yeni bir canlılık kazandıracak. Yeni İpek Yolu, sadece Çin ile Türkiye arasındaki ikili

ticaret hacmini arttırmakla kalmayacak, aynı zamanda projenin geçtiği bütün ülkeler arasındaki ekonomik bütünleşmeyi de artıracak.

Geçtiğimiz 6 yıl içerisinde ikili ticari ve ekonomi alanındaki yeni gelişmeleri şu şekilde özetleyebiliriz:

1.Ticari hacımı sürekli yükselmektedir.

2014 yılında Ankara İstanbul hızlı tren projesinin 2.etabı tamamlandıktan sonra hemen faaliyetler başladı ve bununla birlikte ikili ticari iş birliğinin yükselmesine de etkisi oldu. 2021 yılında Çin'den Türkiye'ye yapılan yatırım hacminin 6 milyar dolar seviyesine ulaşması hedeflenmektedir.

2.Yatırımlar ve finans

2015 yılında Çin'in ICBC bankası 400 yüz milyon yatırım yaparak Türkiye'ye girdi ve farklı bölgelerde şube, müdürlükleri açtı. 2016 yılında Türkiye'de ekonomide döviz dalgası oluştuğu ve ciddi problemler oluştuğu zaman Çin'in diğer büyük bankası Bank Of China 300 milyon dolar yatırım yaparak Türkiye'ye girdi, hem de 5 mayıs 2018 günü Bank of China resmi bir şekilde işe başladı.

Finans konusunda para değişimini başarılı bir şekilde gerçekleşti. 2017'de Çin'in merkez bankası Türkiye hazine müsteşarlığı Para Takas (swap) Anlaşması (PTA) anlaşması imzaladı. Toplam 12 milyar Çin parası ve 5 milyar Türk lirası tutarında olup, Türk Lirası ve Çin Yuanı üzerinden imzalandı. Dolaysıyla hem yatırımda hem ticarette yardım olabildi, iki ülkenin yerel para birimleri üzerinden yapılan ticareti kolaylaştırdı.

3.Kumport limanı yatırımı

Diğer bir yatırım kuruluşu ise Karadeniz'deki kum port limanı, Çin'in yatırım olarak yaklaşık 65% payı oldu, yönetmeye başladığına şimdiye kadar üç sene oldu ve çok başarı bir şekilde hem kardan hem denizcilik ulaştırma konusundaki sorumluluğunu büyük bir şekilde yükseltti. Yatırım konusunda ciddi başarılar gerçekleşti.

2.2.3 Askeri ilişkileri

2010 yılında Konya'da her yıl dost ülkelerle düzenlenen Anadolu Kartalı tatbikatları çerçevesinde Çin'in ilk defa katılımı ile iki ülke ortak hava tatbikatı gerçekleştirilmiştir. Çin'in teknolojisinin Türkiye'ye transferini içeren antlaşmalar imzalanmıştır. Türkiye, NATO üyesi bir ülkedir. NATO yerine Çin'in füze savunma sistemlerini tercih etmesi ABD'yi rahatsız etmiştir. 2013 yılından beri gündemde yer alan Çin'e verilmesi muhtemel füze savunma ihalesinin sürüncemede kalmasının ardından Türkiye, kendi füze sistemini üreteceği gerekçesiyle ihaleyi iptal etmiştir. (Keyvan, 2016)

Son yıllarda ikili arasındaki ekonomik, ticari ve kültürel ilişkilerinin yükselmesiyle beraber askeri ilişkilerde gelişmeler olmaya başladı. 2017 Ankara'da düzenlenen Çin Halk Kurtuluş Ordusu'nun 90'ıncı kuruluş yıl dönümü resepsiyonunda Çin Halk Büyükelçiliği Askeri Ataşesi Zheng Qinli, Çin hükümetinin uluslararası askeri iş birliğine oldukça önem verdiğini ve Türkiye ve Çin arasındaki ikili ilişkilerde askeri konuların oldukça önemli bir yere sahip olduğunu söyledi. Askeri ilişkilerin daha iyi yürümesi için Türk Çin ordusu arasındaki iletişim ve iş birliğinin planlamak üzere askeri diyalog toplantısının önemli olduğunu belirtti.

2.2.4 Kültürel ilişkileri

Kültürel iş birliği, ülkelerin barış ve istikrar içinde bir arada yaşamanın önemli temellerinden biridir. Kültürel değişimler ve kültürel iş birliği vazgeçilmez parçalardır. Çin ve Türkiye Asya'nın iki ucundaki ülkeler olmasına rağmen arasındaki kültürel iş birliğinin temelini oluşturan birçok benzerlik ve uyumluluk özelliğine sahiptir. Örneğin, Çin'in Han hanedanlığında (M.Ö.206-M.S.8) keşfedilmiş geleneksel sanatlarından biri olan "gölge oyunu" ile Türkiye'deki karagöz oyunu aynı özelliklere sahiplerdir. Edebiyat konusunda Nasrettin Hoca'nın hikayeleri Çin'de yaygın bir şekilde bilinmektedir. Televizyonlarda ise Türkiye'de yayınlanan Çin filmleri olsun veya dizileri olsun Türkiye'de gittikçe popüler olmuşlardı. Bunların hepsi olumlu yönde iki halkın kalbini yakınlaştırmaktadır.(SHANG, 2017)

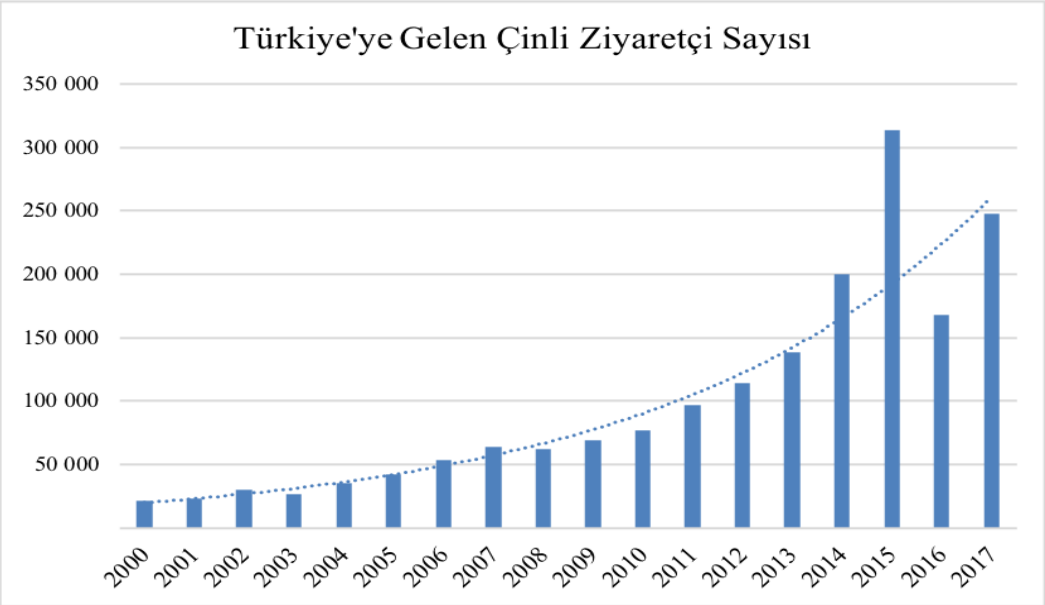
İkili kültür ilişkiler turizm, eğitim, çeşitli sergiler ve kütür tanıtım faaliyetler ile hızlı bir şekilde büyümektedir. Türkiye'deki Çinli turistler yılda%50 oranında büyümektedir ve Türkiye'den Çine giden turist sayısı da gittikçe artmaktadır. Aynı zamanda Türkiye'de Çince öğrenme isteği olan kişiler sayısı da artmaktadır ve daha çok okullarda Çince derisin açılması beklenmektedir. Türk halkının Çin kültürünü daha yakından anlaması ve Çince öğrenebilmesi için Türkiye'de Konfüçyüs Enstitüleri kurulmuştur.

2012 yılında Türkiye de Çin yılı, 2013 yılında Çin'de Türkiye kutlamaları, 2018'de Çin de Türkiye turizm yılı olarak ilan edilmesi, Türkiye'de Çin'e ait Konfüçyüs Enstitüleri sayılarının artması, iki ülke öğrencilerinin çeşitli burslarla eğitim fırsatlarını kazanması ikili kültürel ilişkilerine büyük katkılar sağlamaktadır. "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin yürütülmesi ile ikili kültürel ilişkilerde daha çok yeni adımların atılması beklenmektedir.

Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı istatistiklerine göre, 2018'de Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısı, bir önceki yıla göre %21,84 artarak 39.848 milyona ulaşmıştır. 2018 yılında, Çin'den gelen turist sayısı ise, büyük ülkelerde en yüksek büyüme oranını yaşayarak %59'a ulaşmıştır, toplam kişi sayısı yaklaşık 394.100'e ulaşmıştır.

2019 yılında Çin'den 1 milyon turistin Türkiye'de ağırlanması hedefleniyor. Bu kapsamda, Çin'de Türkiye'ye yapılan direkt uçak seferlerinin ve Çinli turistlerin mutfak kültürüne yönelik restoranların artırılması hedefleniyor. Çinli turist sayısının artırılmasına yönelik olarak 2 bin kişilik Çinli turist kafilesi Mart 2019'da İstanbu'da ağırlanacaktır.(AA, 2018)

Şekil 2 Yıllara Göre Türkiye'ye Gelen Çinli Ziyaretçi Sayısı

Kaynak:(TÜİK, 2018)

3. İSTANBUL'DAKİ ÇİN VE TÜRK VATANDAŞLARININ "BİR KUŞAK BİR YOL" PROJESİ VE ÇİN-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ HAKKINDA DÜŞÜNCELERİ

3.1 Araştırmanın Amacı ve Önemi

Tarihi ipek yolu Çin'de başladı Türkiye'de sona erdi, 6 bin kilometreye varan mesafeyi bağlayan bu yol günümüzde yeniden inşa edilerek Çin ve Türkiye aralarında bir kez daha bağı kurdu ve ilişkileri hızlandırdı. Bu çalışma Çin ve Türkiye ilişkilerinin tarihsel alt yapısı ve bu ilişkilerin günümüzdeki uzantıları farkı yönden değerlendirerek, tarihi ipek yolunun yeni versiyonu olan "Kuşak ve Yol" projesi üzerinde yapılan bir çalışmadır.

Çalışmada "Kuşak ve Yol" projesinin tanımı, kapsamı, ilkeleri, iş birliği içerikleri, amacı ve finansmanı gibi bilgileri resmî belgelere dayanarak detaylı olarak anlatılmıştır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin kurulmasından günümüze kadar olan süreçte Çin-Türkiye ilişkilerinde ele geçiren sonuçları ve gelişmeler aktarılmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise İstanbul'daki bir gurup Türk ve Çinli vatandaşların ikili ilişkiler ve "Kuşak ve Yol" hakkında düşünceleri toplanmıştır, daha sonra bulunan problemler ve öneriler sunulmuştur.

Çalışmanın amacı "Bir Kuşak Bir Yol" projesinin Türkiye'deki önemini araştırmak ve Çin-Türkiye ilişkisinin proje çerçevesinde yeni gelişmelerini analiz etmek ve mevcut problemlere göre önerileri sunmaktır.

3.2 Araştırmada Kullanılan Yöntem

Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme metodu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmış görüşmeden biraz daha esnektir. Bu teknikte, araştırmacı önceden sormayı planladığı soruları içeren görüşme protokolünü hazırlar. Buna karşın araştırmacı görüşmenin akışına bağlı olarak değişik yan ya da alt sorularla görüşmenin akışını etkileyebilir ve kişinin

yanıtlarını açmasını sağlayabilir. Eğer kişi görüşme esnasında belli soruların yanıtlarını başka soruların içerisinde yanıtlamış ise araştırmacı bu soruları sormayabilir. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sahip olduğu belirli düzeyde standartlık ve aynı zamanda esneklik nedeni ile eğitim bilim araştırmalarında daha uygun bir teknik görünümü vermektedir. Bu görüşme, nitel araştırma içerisinde görülebilir. (ÇETİN, 2012)

Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylık görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeni ile daha sistematik ve karşılaşılabilir bilgi sunmasıdır.

Görüşme gurubu, Türkler hem Çinlilerden oluşan 13 kişilik guruptur. Formundaki sorular katılımcılarla görüşülürken Türkçe dilde sorulmuştur. Türkiye'de çalışan ve eğitim alan Çinliler olduğundan dolayı Türkçeyi konuşabildikleri için cevapları Türkçe vermeyi tercih etmiştir. Türkçesi iyi olmayanların Çinceden Türkçeye çevrilmiştir. Görüşmeler raporlanırken bütün cevaplar Türkçe yazılmıştır.

3.3 Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde önce katılımcıların demografik özellikleri, daha sonra sırayla İstanbul'daki Türk ve Çinli vatandaşlar ile yapılan görüşmelere yer verilmiştir.

3.3.1 Katılımcıların demografik özellikleri

Tablo 2 Katılımcıların Demografik Özellikleri

Ad Soyad	Yaş	Cinsiyet	Medeni Durum	Meslek
Mustafa KARSLI	42	Erkek	Evli	Türk Çin Kültür Derneği Başkan Yardımcısı
MA YU YAO	31	Kadın	Bekar	CRİ TÜRK Genel Koordinatör
Musa ŞAHİN	32	Erkek	Bekar	OPPO TURKEY
LIU JING	25	Kadın	Bekar	UNICEF stajyer
Sevil SONSEVEN	21	Kadın	Bekar	Öğrenci (Türk)

Ahmet YASİR TEKDEN	22	Erkek	Bekar	Öğrenci (Türk)
Burkay ANDUV	22	Erkek	Bekar	Öğrenci (Türk)
Elif KÖKÇEL	28	Kadın	Bekar	Öğrenci (Türk)
Furkan ERDOĞAN	30	Erkek	Bekar	Öğrenci (Türk)
TANG PING	24	Kadın	Bekar	Öğrenci (Çin)
ZHOU JUN YAN	20	Kadın	Bekar	Öğrenci (Çin)
MA XIAO XUAN	28	Kadın	Evli	Öğrenci (Çin)
ZHANG SHOU XIN	32	Erkek	Bekar	Öğretmen (Çin)
JING YU GUANG	25	Erkek	Bekar	Öğrenci

Çalışma gurubu 7 erkek ve 7 kadın katılımcılardan oluşmaktadır. Katılımcıların demografik dağılımı incelenmek için medeni durumları, yaşları, çalıştığı kurum ve okulun bilgileri, kurum içindeki pozisyonları sorulmuştur.

3.3.2 İstanbul'daki yaşamakta olan Türkler ve Çinliler ile yapılan görüşmeler

Adınız Soyadınız: Mustafa KARSLI

Yaşınız: 45

Cinsiyet: Erkek

Medeni Durumunuz: Evli

Pozisyonunuz: Türk Çin Kültür Derneği Başkan Yardımcısı

1.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğü beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikler hissettiniz?

Kuşa ve Yol projesinin açıklandığı 2013'den bu yana 5 yıl geçti, ancak bu süreç içinde başlangıç aşaması 2013 ve 2014 yılını düşündüğümüzde ciddi bir bilinirliği yoktu, son üç yılda özellikle çok büyük faaliyetlerle kuşak ve yol projesi Türkiye'de yaygın bir şekilde bilinir durumuna geldi, birçok program yapıldı, bizim de ülke geleninde yaptığımız araştırmalarda, görüştüğümüz insanlarla daha fazla bilindiğini hisseder olduk. Önceki yıllardaki gibi değil, yani ilk baştaki iki yıl Türkiye'de tamamen olmasa da çok ciddi oranda boş geçmiş gibiydi. Şu anda 2018'ın sonu 2019'un başları itibarıyla çok fazla oranda insanın projeden haberdar olduğunu söyleyebiliriz.

2.Bir kuşak bir yol projesi ikili kültürel ilişkilerine ne gibi olumlu etkiler getirdi? Çin kültür merkezi olarak siz nasıl faaliyet ve etkinlikleri oluşturdunuz?

Türk kültürü ile Çin kültürü birbirinden çok uzak kültürler değil, özellikle insanların yaşam alışkanlıkları konusunda çok büyük farklılıklar yok, birçok alanda benzerlikler var bazı konularda farklılıklar olmakla birlikte genel anlamda iki ülkenin insanları birbirlerine benziyor da diyebiliriz. Fakat iki ülkenin birbiri ile olan tanışıklığı biraz zayıf gidiyor maalesef. Kuşak ve Yol projesi başladığından beri bu alanda çok ciddi ilerlemeler kayıt edilmiş oldu. 5 yıl içinde yapılan programları düşündüğünüzde çok ciddi bir şekilde kültürel kaynaşma sağlandı. Ama gerek Çin'in çok kalabalık olması gerekse Türkiye ile Çin arasındaki mesafenin fazla olması dolaysıyla giden gelen insanın orantısal olarak az olduğunu düşünecek olursak daha fazla yapılması gereken faaliyet olduğuna kanaat getiriyorum. Bu anlamda bir çok kurumda, belediyelerde, üniversitelerde program yapıldı, özellikle kuşak ve yol projesinin tanıtılması anlamında yapıldığı programlarda biz Türk Çin kültür derneği olarak Çin kültürü ile ilgili unsurları da ekledik ve yapılan programların bir az ticari gibi görünürse de, kuşak ve yol sonuçta bir ticaret yolundan bahsediyoruz burada, ama iki ülkenin kültürlerinin daha doğrusu kuşak ve yol güzergahları üzerindeki ülkelerin kültürlerinin bir birleri ile harmanlandığı konusunda tanışıkların oluşması konusunda büyük bir

fırsat. Bu anlamda yapılan faaliyetlerde mesela hukuksal alanlarda yapılan faaliyetlerde İstanbul Üniversitesi ile Türk Çin kültür derneğinin iş birliği ile düzenlediği yatırım hukuku alanında bir program vardı. Bununla birlikte çeşitli üniversitelerde yaptığımız kolay Çince programlarına entegre bir şekilde kariyerimiz ve Çince programlarında kuşak ve yoldan sürekli bahsediyoruz. Gençler bu anlamda kuşak be yol projesini çok değerli görüyorlar, karyeleri açısından çok büyük fırsatlar oluştuğunun farkındalar artık, ama bu tip programların mutlaka daha fazla yapılması lazım, hatta şöyle ki Çin'in bahar bayramı kutlamalarında bile alışveriş merkezlerinde düzenlenen programların içinde bile kuşak ve yoldan bahsediyoruz. Çeşitli etkinliklerle, sergilerle, düzenlediğimiz panellerle kuşak ve yolun tanıtılması konusunda çok ciddi çalışmalar yapıyoruz. Sadece biz dernek olarak değil, fazla sayıda devlet kurumlar, belediyelerde bu projeyi tanıtma konusunda ellerinden geleni yapıyorlar. Bir yandan da şunu özellikle belirtmek istiyorum, kuşak ve yol dergisi çok yakında şubat ayında yayın hayatına başlayacak. Türk Çin Kültür derneğiniz bu dergisi Türkçe ve Çince olarak yayın hayatına başlayacak hem Çin kültürünü hem Türk ve Çin kültürel ilişkisini hem de ticari anlamda ve politik anlamda birçok bilgi aktarımını bu dergi üzerinden iki tarafta alma şansına sahip olmuş olacak. Çünkü dergi Çince ve Türkçe olarak yayınlanacak.

3.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

İkili ilişkilerin gelişebilmesi açısından şu ana kadar yapılan faaliyetlerin büyük katkısı olduğu ortada ama daha fazla faaliyet gerçekleştirmek lazım. Kalıcı bir iletişim gerekiyorsa mutlaka gençlere yatırım yapmak gerekiyor demektir. Uzunca yıllar bizim her halükârda Çin ve Türk toplumlarının birbirleri ile daha sıkı ilişkilerde olması gelişen dünya dengeleri açısından da büyük faydası olduğu ortada. Bu nedenle gençlerimize daha fazla yatırım yapılması gerektiğini düşünüyorum. Çin'de eğitim burslarının çok daha artması gerektiğini düşünüyorum. Artık birçok sektörde iş verenler kendi sektörünün personelinin Çince biliyor olmasını arzu ediyor, devlet kurumlarında da aynı şekilde yani Turizm Bakanlığı, Eğitin Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı gibi birçok bakanlıkta artık çok ciddi sayıda Çince bilen personel ihtiyacı var. Fakat

sektörle bilgileri yok, yani Çince bilen belki sağlanabiliyor nispeten de olsa ama ekonomiden anlayan, turizmden anlayan veya eğitim politikalarından bilen Çince personel bulmak gerçekten çok zor, bu anlamda Baş Konsolosluklarda, Büyük Elçiliklerde istihdam edilecek Çince bilen personellerde bu anlamda büyük fayda sağlar. Zira Türk makamlarının kendilerini çok daha etkin bir şekilde anlatabilmesi için yol buradan geçiyor, bu belli bir şey. Bu konuda da Türk Çin Kültür Derneği Çince eğitim bursu kazanan tüm öğrencilerin Türkiye'deki eğitim aşamasını ücretsiz bir şekilde sağlıyor. Yani öğrenci Çin'de eğitim alacağı süreci başlayana kadar süreci İstanbul'daki eğitim merkezinde ücretsiz bir şekilde alabiliyor. Türk makamlarının bu konuda çok daha etkin olması gerektiğini düşünüyoruz. Yani gerek devlet kurumlarının gerekse STK'ların, Çin'de eğitim almak konusunda çok daha fazla katkı sunmaları gerektiğini düşünüyoruz. Zira Çinli kurumların, makamların verdiği burs sayısı Türkiye'deki talebin çok altında kalıyor. Tabi herkes ücreti ile okumayabiliyor, başarılı öğrencilerimizin bu anlamda burs bulamadığı için Çin'de eğitim alamadığını, Çincesini ilerletme konusunda çok zorlandığını her gün yaşıyoruz. Bizde dernek olarak bu konuda Türkiye'deki bu aşamayı burslandırarak bir katkı sunuyoruz. Bir de farkındalık oluşturmayı istiyoruz. Çin'de eğitim buruslandırılmalıdır, gençleri Çin'e gönderilmelidir, daha fazla eğitim aldırılmalıdır. Aynı zamanda bunun tam tersi vardır. Çin'de Türk dil edebiyatı okuyan veya Türkçe öğrenmek isteyen gençlerin çok daha fazla bir şekilde Türkiye'de eğitime alınması gerektiğini düşünüyoruz. Bizde birer aylık, bir kış aylarında, bahar bayramı sürecinde veya yaz aylarında birer aylık ücretsiz bir şekilde programlar yapıyoruz, ama uzun süreli kalmaları Vize konusunda ihtiyaçları olduğu için uzun süreli kalamayabiliyorlar. Bu konuda da biz Çince bilen Türk personelimize destek sunmaya hazırız.

Türkiye'deki Çince eğitimlerini bu sene güzel bir katkı olarak Çin Halk Cumhuriyeti'nin İstanbul Baş Konsolosluğunun desteği ile hazırlanan eğitim kitaplarının Türkçeleştirilmesi konusu vardı, bu sayede üç tane daha yeni okulda Çince başlayabildi, bu çok büyük bir imkân oluştu ve talepler sürekli artıyor. Bu talebi domaine edebilmek, yönetebilmek ve oldukça faydalı olabildiğince faydalı hala getirebilmek için daha fazla devlet okulunda Çince başlatmak gerektiğini düşünüyoruz. Yeni kolejler, özel üniversitelerde veya vakıf üniversitelerde Çince eğitimleri başlıyor ve dernek olarak biz de çok ciddi katkı sunuyoruz, ama devlet

okullarında alınan eğitimi biraz daha öncelendirmek gerektiğini daha fazla kitliğe ulaşabilme açısından daha acilen ele alınması gerektiğini söylemek mümkün. Tabi İstanbul üniversitesinde Çin Dili Edebiyatı bölümünün de üçüncü yılına girmesi Kuşak ve Yol projesinin başladığı sürece denk gelmesi açısından çok değerli, çünkü öğrenciler çok ilgili bir şekilde Kuşak ve Yol projesine katkı sunmaya çalışıyorlar, tanıtımı konusunda ellerinden geleni yapıyorlar, biryandan da Çince öğreniyorlar ve Çince eğitimlerini devam etmek, hatta yüksek lisans yapmak istiyorlar. Çin'de eğitim alan öğrencilerin döndüklerinde iyi değerlendirmek gerektiğini düşünüyorum ve sayılarının artması gerektiğini düşünüyorum.

Adınız Soyadınız: MA YU YAO

Yaşınız: 31

Medeni Durumunuz: Bekar

Çalıştığınız Kurumun Adı: CRİ TÜRK

Pozisyonunuz: Genel Koordinatör

1.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Başkan Xi JinPing tarafından öne sürülen "Bir Kuşak Bir Yol "un temel konsepti: ortak ticaret, ortak inşa ve ortak paylaşımdır. Bu konsept, güzergâh üzerindeki tüm ülkelerin projeye katılmalarını ve ortak gelişmelerini sağlar. Türkiye, İpek Yolu üzerindeki önemli ülkelerden biridir. Geçtiğimiz beş yılda, iki ülke arasındaki üst düzey görüşmeleri sık görüldü, ekonomik ve ticari alanlarda da hızlı gelişti. Türkiye sokaklarında karşılaşabileceğimiz Çinli markalarının da sayısı artmakta örneğin: Huawei, OPPO, Xiaomi, ICBC, vb. Bu markalar ürünleri ve hizmetleri ile Çin üretimlerinin "kalitesiz" dediği etiketini kaldırdılar. Ondan başka Çin'den Türkiye'ye gelen turist sayısı da gittikçe artmaktadır. Bir medya çalışanı olarak, şunu da belirtmek istiyorum, şu anda Türkiye'de insanlar Çin hakkındaki bilgileri artık Batı medyasından değil, bizden almaktadırlar. Aynı zamanda, Çin'in uluslararası meselelerdeki tutumunu ve konumunu Türkiye'ye

duydurduk. Bunlar, Çin ve Türkiye'nin çeşitli alanlardaki hızlı gelişimine dair en iyi kanıtlardır.

2. Son yıllardır iki ülkenin medya alanında çalışmalarının ana yönleri nelerdir? İki ülke karşı taraf medyasındaki imajında nasıl değişimler oldu? İki ülke tarafından yayınlanan haberlerden ne tür haberler ağırlıklı oldu?

Son yıllardır Çin Türkiye ilişkilerinin hızlı gelişmesi ile beraber medya alanında da iş birliği gittikçe artmaktadır, örneğin Xinhua Haber Ajansı, Çin Medya Grubu gibi Çin medyaları NTV, TRT, AA gibi Türkiye'nin önemli medya ajansı ve gurupları ile iş birliğini yaptılar. Bizim CIRTURK de NTV ile anlaşma imzaladı ve onlarla haber bağlantısını gerçekleştirdik, aynı zamanda diğer televizyon kanalları ile Çin belgeselleri, film ve dizilerin yayınlanmasıyla ilgili iş birliği de yaptık. CRITURK Batı medyasının olumsuz haberleri engelledi ve yerel medyanın da Çin'le ilgili olumsuz haberlerini azalttı böylece artık Türk medyasının ve halkın Çin hakkında bilgilerine erişmesinde doğrudan bir kanal haline geldi. Aksoy medya araştırma ajansı tarafından alınan verilere göre, 2018 Türkiye'nin yaptığı Çin ile ilgili haberlerinde, olumsuz haber oranı toplam haberinin sadece%5,9'unu oluşturdu. 2017 ile karşılaştırdığımızda 3,1 puan daha düşüş oldu. Olumlu ve çok olumlu haberlerin toplam sayısı %40'dır. İki ülke arasındaki ilişkilerin gelişiminde medya çok önemli bir rol oynamaktadır, medyanın olumlu tanıtımı olmadan, iki ülke arasındaki ilişkiler hızlı gelişemeyecektir. Medyanın olumlu bir şekilde ele alınmasıyla, iki halk arasındaki karşılıklı anlayış derinleştirilebilir, dostluk ve karşılıklı güven arttırılabilir.

3. İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

İki ülke arasındaki ilişkileri güçlendirmek için bence iki ülkenin kültür, medya, ekonomi, ticaret ve turizm gibi çeşitli alanlarda iş birliğinin güçlendirmesi gerektiğini düşünüyorum. Günümüzde Çin-Türkiye iş birliği bahsettiğim gibi çeşitli alanlarda hızlanmaktadır, daha fazla Çinli turistler Türkiye'ye seyahat için gelmekte aynı zamanda Çince öğrenen Türklerin sayısı da artmakta. Bunların hepsi ikili ilişkilerin daha da iyiye gitmesi demektir. Ancak, Medya alanındaki iş birliği ve hala yeterli değildir, İki ülke arasındaki medya iş birliğini arttırmak için,

karşılıklı ziyaret yapılabilir ve ortak Medya etkinlikler düzenlenebilir. İki taraf önyargıyı bırakmalı ve özellikle Türk medyası yalnızca Batı medyası Çin'i batı vasıtasıyla değil, Çin'in kendi medyası ile gerçek Çin'i tanıması gerekmektedir.

Adınız Soyadınız: Musa ŞAHİN

Yaşınız:33

Medeni Durumunuz: Bekar

Çalıştığınız Kurumun Adı: OPPO Turkey

Pozisyonunuz: Test Yöneticisi

1.Çin firmasında çalıştığınıza kaç sene oldu? (Toplamda kaç yıl Çinliler ile çalıştınız?)

Toplamda 8 yıl (2019 Mart itibariyle) Çin firmalarında çalıştım. 7,5 yıl ZTE de 6 aydır da OPPO'da.

2. Yabancılar ile beraber çalışma sürecinde en çok karşılaştığınız problemler nelerdir?

İki tane önemli problemden bahsedebilirim, birincisi dil problemi, ikincisi ise benim görüşüme göre ikili arasındaki kültür farklılığıdır.

Dil probleminden bahsedersek, Çinlilerin İngilizcesi çok zayıf, en azından Türkiye'ye gelen Çinlilerin İngilizcesi çoğunlukla zayıftı. Bu nedenle iletişimde güçlükler yaşadım ve yaşamaya devam ediyorum. Siz bir şey anlattığınızda ya kelimeyi bilmiyor ya da grameri bilmiyor ve her şeyi çok basit kelimeler kullanarak anlatmak zorunda kalıyorsunuz. Bir süre sonra sizin İngilizceniz de zayıflamaya başlıyor. Her gün bu şekilde bir şeyler anlatmak da bir süre sonra insanı yoruyor. İş yapmaktan daha çok iş anlatmaya zaman harcıyorsunuz. Bu konunun nedenlerini düşündüğümde Çin dilinin yapısı ile batı dillerinin yapısının çok farklı olması nedeniyle Çinlilerin telaffuzda zorlandığını düşünüyorum. Aynı şekilde Batılılar da Çince telaffuzda zorlanıyor.

İkinci probleme gelirsek, benim açımdan dünyada insanlar arasında herhangi bir fark yok, farklı olan şey kültürler ve diller. Çinlilerde yerleşik bir kültür olarak "patron ne derse o olur" anlayışı var. Bu nedenle çok fazla, hatta hiç sorgulamıyorlar. Sorgulasalar bile değişim yönünde adım atmıyorlar. Aslında çoğu milletler de bu anlayış biraz var ama Çinliler de daha belirgin. Bu da çalışma hayatında problemlere neden oluyor. Ben bazı konularda detay öğrenmek istediğimde ya da daha iyi bir yol bildiğimde bunu Çinli arkadaşlara anlatmama rağmen genelde üst yöneticinin dediği oluyordu. Ya da bu testin güncellenmesi gerekli dediğimde, Çinliler inisiyatif kullanıp müdürüyle bu konuyu konuşmuyordu. Herkes mevcut sistemde devam ediyordu. Ancak en yukarıdan bir karar alınacak ki aşağıya doğru uygulanabilsin. Genellikle Çinliler müdürlerinden bir şey isteyemiyordu, herhangi bir konuyu konuşmak istemek bile bazıları için zordu. Oysa Batı kültüründe her şey konuşulabilir. Hatta konuşmak ve çözüm bulmak daha önemlidir. Bu nedenle bu konunun bizlere de yansıması oluyordu, zaman zaman zorlanıyorduk.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Proje ile ilgili çok detay bilmiyorum, belki duymuşumdur ama dikkat etmemişimdir. Projenin ikili ilişkilere ciddi bir etkisi olduğunu düşünmüyorum. Sadece her yıl Çin'den Türkiye'ye daha fazla turist geldiğini biliyorum. Türk lirasındaki değer kaybı da bu artışa katkıda bulunuyor.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Çin kültürünün Türk insanına daha fazla ve doğru bir şekilde anlatılması gerekiyor diye düşünüyorum. Şu an da Türk insanlarına Çinliler hakkında soru sorulduğunda çoğu, Çinlilerin acayip şeyler yediğinden bahsetmektedir. Oysaki Çin çok büyük bir ülke ve aslında insanlar her gün acayip şeyler yemiyor. Belki sadece bazı ufak bölgelerde acayip şeyler yeniyor. Üstelik bu garip yiyeceklerin ya da canlıların yenmesinin arka planında yakın tarihte Çin'de yaşanan kıtlığında önemli bir etkisi var. Ayrıca Çinin Türk kamuoyunu aydınlatması gerekir diye düşünüyorum.

Adınız Soyadınız: LIU JIN

Yaşınız: 25

Medeni Durumunuz: Bekar

Çalıştığınız Kurumun Adı: UNICEF TÜRKİYE MİLLİ KOMİTESİ

Pozisyonunuz: Stajyer

1.Türkiye'ye geldikten sonra Türkiye hakkında düşüncelerinizde değişikler oldu mu?

Türkiye'ye gelmeden önce, Türkiye'nin potansiyel olarak tehlikeli bir ülke olduğunu düşünmüştüm, çünkü televizyonda bazen bazı patlama olayları ve Türkiye'nin terör örgütlerine karşı yaptığı mücadele gibi haberleri görmüştüm, Orta Doğu'daki kişilerin karmaşık ve tehlikeli olabileceğini da düşünmüştüm, ancak Türkiye'ye geldikten sonra herkesin nispeten rahat ve huzurlu yaşadığını gördüm, yerlilerinde yabancılara düşündüğümden daha sıcak davrandıklarını ve daha açık fikirli sonra olduğunu hissettim. Türkler özellikle farklı kültürlere çok meraklıydılar, ben 6 aydır Türkiye'deyim gittiğim yerlerde hep benden nerden geldiğimi soruyorlardı, Çin'den geldiğimi öğrenince benden Çin ile ilgili her şeyi soruyorlardı.

2.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Eskiden ben Çin Türkiye ilişkileri hakkında seminerlere gitmiştim, katıldığım o seminerlerde kişiler hep siyasetle ilgili konularda konuşuyorlardı, ama Kuşak ve Yol projesinin gerçekleşmesi ile beraber kişiler aralarında çeşitli alanlarda proje iş birliği, yani ekonomi, turizm ve kültürel gibi alanlardaki iş birlikleri konuşulmaya başladı. Örneğin Türkiye'de şu an birçok Çin firmaları çeşitli projeleri ile faaliyet göstermektedir, birçok alanda yatırımlarda bulunmaktadır, Çin'in ünlü telefon markaları da Türkiye'de başarılı bir şekilde satışlarını yapmaktadır, dolaysıyla daha çok fırsatlar bulunmaktadır. Bundan başka benim tanıdığım birçok Türk öğrenciler Çin kültürüne çok meraklıydı, Çince öğrenmek istiyorlar hatta Çine gidip gezmek veya eğitim almak istiyorlar. Aynı zamanda son

yıllarda Çin'deki Türkiye'ye gelmek isteyen kişilerin sayısında da büyük bir artış olmuştur.

3.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Öncelikle dil en önemli, iki tarafın dilini ne kadar çok kişi anlarsa, kültürle ilgili o kadar çok değişim olabilir, bu nedenle daha fazla öğrencilerin karşı taraf ülkesine gidip eğitim almaya teşvik etmek gerekir. İkincisi, Türkiye'de sürekli farkı dinden farklı kültürden gelen kişilerle karşılaşıyoruz, burada Türklerden başka orta doğudan, Avrupa'dan gelen kişilerde yaşamaktadırlar, Çin'deki ortamdan çok faklıdır, dolaysıyla bizim ülkemizdeki kişiler Türkiye geldiklerinde karşı tarafın tarihini, kültürlerini ve gerçek hayatlarını örenmesi ilişkilere kakta sağlayabilir diye düşünüyorum. Tabi ki bunlar karşılıklı olmalı, çünkü bazen internetteki Çin'le ilgili olumsuz haberlerden dolayı bazı Türklerde Çin deyince olumsuz bir algı oluşuyor ve düşünüyorlar ki Çin aslında o kadar çekici bir yer değil, dolaysıyla kısa dönemli olsun veya kültür değişimi maksadıyla olsun daha çok Türklerin Çin'e gitmesini teşvik etmeli. Böylelikle karşılıklı olarak daha çok şeyler örenebiliriz. Örneğin: Şu an Çin'de E-Ticaret çok gelişmiştir, Türkler Çin'den bununla ilgili yeni teknik bilgileri örenerek Türkiye'de de bunu geliştirebilir. Aynı zamanda bizde Türkiye'nin tarihi eserlerin nasıl korudukları hakkında fikir alışverişinde bulunabiliriz ve bizde olmayan teknikleri öğrenebiliriz. Çünkü Türkiye Tarihi Kültürel eserlerin korunması konusunda gayet başarıdır.

4.Çin'e döndükten sonra çevrenizdeki kişilerin Türkiye'ye gelmelerini tavsiye edecek misiniz?

Türkiye, diğer Avrupa ülkeleriyle karşılaştırıldığında, daha düşük yaşam maliyetine ve yaşamaya uygun bir ortama sahiptir. Sokaklarda tatlı kedileri, her yerde güzel manzaraları, çeşitli kafeleri ve çeşitli alışveriş merkezleri vardır. Çinli turistlerin de çok uygun bulduğu bir ülkedir. Bu yüzden çevremdekilere Türkiye'ye gelip seyahat etmesini tavsiye ederim, ama eğitim almak veya çalışmaya için gelirlerse, bazı uygulamalar zorlayabilir. Örneğin, oturma izni veya çalışma iznini almak biraz zordur. Bence herkes bunu göz önünde

bulundurmaya dikkat etmeli, okumak için geliyorlarsa, burs başvurusunda bulunmaları daha iyidir.

Adınız Soyadınız: Sevil SONSEVEN

*Yaşınız:*21

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Elektronik Mühendisliği

1.Çince öğrenmenizin sebebi nedir?

Dillere ilgili olduğum için Çin'ce öğreniyorum, farklı bir yazı biçimi kullanmaları, Çin'in gelişen ekonomisi ve sunduğu fırsatlar, Çin'ce öğrenmenin kattığı farklı bakış açısı da Çince öğrenmem de etkili oldu.

2.Çine' gitmek ister misiniz ve en çok nereye gitmek istiyorsunuz?

Çincemi geliştirmek amacıyla Çin'e gitmek ve bir süre kalmak istiyorum. Sonrasında da çalışmak amacıyla Çin'e gidebilirim. Çin'de en çok Shanghai veya Pekin'de kalmak isterim, fakat seyahat amaçlı diğer bölgeleri de görmek istiyorum.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Yaklaşık 3,5 yıldır Çince öğreniyorum, fakat ilk yıllarda Çin'in yürüttüğü projeler hakkında bir bilgim yoktu, bu nedenle karşılaştırma yapamayacağım. Sadece Türkiye ve Çin arasında ticaret faaliyetlerinin arttığını ve daha fazla insanın Çince öğrendiğini söyleyebilirim.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Çin'den Türkiye'ye turistik veya iş amaçlı gelen kişi sayısı artmasına rağmen, Türkiye'den Çin'e gidenler hala çok az. Ben özellikle vize süreci konusunda

oldukça memnuniyetsiz insanla karşılaştım, Çin'in kendini Türklere daha iyi tanıtması ve ziyaretçi çekmesi gerek diye düşünüyorum.

Adınız Soyadınız: Ahmet Yasir Tekten

Yaşınız:22

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Kimya

1.Çince öğrenmenizin sebebi nedir?

Yabancı dil öğrenmek özel ilgi alanım ve Çinceyi de hem yaygın konuşulan bir dil olmasına dayanarak, hem da farklı bir dil ailesine mensup olmasından dolayı seçtim. Şahsım için güzel bir uğraşı olacağını umut ediyorum.

2.Çine' gitmek ister misiniz ve en çok nereye gitmek istiyorsunuz?

Uzak doğu Asya'yı gezmeyi düşünüyorum. Bu düşüncemi Çince öğrenerek çok daha rahat gerçekleştirebilirim. Bei Jing, Shang Hai, Guang Dong, Si Chuan gibi bölgelere gitmek istiyorum.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Maalesef projeyle ilgili detaylı bir bilgim yok. Çin'le olan diyaloğum da 1,5 sene önce başladı, fazla bir şey söyleyemem.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Çin halkına Türk kültürü, dili ve Türkiye'yle ilgili tanıtımlar yapılabilir ve tıpkı Çin'in Türkiye'de etkinlik düzenlediği gibi Çin'de de Türkiye hakkında benzer etkinlikler düzenlenebilir.

Adınız Soyadınız: Burkay Anduv

Yaşınız:21

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Makine mühendisliği

1.Çince öğrenmenizin sebebi nedir?

Çin ekonomisinin büyüklüğü, insan sayısının fazlalığı ve Çin kültürüne duyduğum ilgi sebebiyle Çince öğrenmeye başladım.

2.Çin'e gitmek ister misiniz ve en çok nereye gitmek istiyorsunuz?

Çin'e gitmek istiyorum en çok gitmek istediğim yer Shang hai.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün 5. Yıl olmasına rağmen bu kuşaktaki diğer ülkeler, örneğin Pakistan, kadar yol alınmadığını düşünüyorum. Buna rağmen, ICRC'nin Türkiye'ye gelmesi, Çin'den Türkiye'ye kredi desteği ve nükleer santral gibi olumlu adımlar oldu. Bunun yanında medya tarafından yapılan anti-Çin propagandasını da arttığını görüyorum.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Daha pek çok alanda atılabilecek adımlar var. Ekonomik olarak daha serbest bir piyasa için engelleri düzeltebilir. Finansal olarak para transferi daha kolay hala getirilebilir. Kültürel alanında da öğrenci değişimleri arttırılabilir.

Adınız Soyadınız: Elif KÖKÇEL

Yaşınız: 28

Okulunuzun Adı: GAZİ ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Sosyal Politika

1.Türkiye'de öğrenciler daha çok Avrupa ülkelerine gidip eğitim almayı tercih ediyor diye biliyorum peki siz neden uzak doğudaki Çin'e gitmeyi tercih ettiniz?

Asya ülkelerinin kültürlerine ve dillerine kişisel ilgim ve Çin'in ise dünyanın en büyük medeniyetlerinden biri olması sebebiyle Çin'e gitmeyi tercih ettim. Ayrıca eğitim gördüğüm alan itibariyle Çin'in politikalarını öğrenmek istiyor olmam da Çin'i tercih etmemi sağladı.

2.Yakın çevrenizdeki kişilere veya yurt dışında eğitim almayı düşünen öğrencilere Çine gitmelerini önerir eder misiniz? neden?

Öneririm. Çünkü Çin gelenekleriyle, yaşam tarzıyla oldukça farklı ve ilgi çekici bir ülke. Giden herkes için çok güzel bir tecrübe olacaktır.

3.Bir kuşak bir yol projesini belki duymuşsunuzdur, projenin yürütülmeye başlanmasından bu yana beş yıl oldu, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Hem ticari hem siyasi anlamda olumlu gelişmeler olduğunu düşünüyorum. İki ülke bu süreçte birbirini yakından tanımaya yönelik adımlar atmıştır. Ticari ilişkiler giderek artmıştır. Birçok Çin firması Türkiye'ye yatırım yapmaktadır.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Diplomatik ilişkilerin gelişmesi ve Türk vatandaşların vize konusundaki sıkıntılarının düzeltilmesi gerekmektedir. Ayrıca üniversiteler arası anlaşmalar yoluyla iki ülke arasında eğitim yoluyla da köprüler kurulmalı.

Adınız Soyadınız: Furkan ERDOĞAN

Yaşınız:30

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: SHANG HAI FU DAN ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Tarih

1.Çince öğrenmenizin sebebi nedir? Neden Çin' de eğitim almayı tercih ettiniz?

Çin'e eğitim için gelip Çince öğrenmeye karar vermemin en önemli sebebi farklı olmasıydı. Yurtdışına giden öğrencilerin çok büyük çoğunluğu batıya giderken Çin gibi gelişip hızla büyüyen bir ülkeye gelerek çok avantajlı olacağımı düşündüm.

2.Belki Çin'e gitmeden önce Çin hakkında birçok şeyler hayal etmişsinizdir, peki Çin'e gittikten sonra Çin hakkında düşüncelerinizde değişikler oldu mu?

Çin'e karşı benim neredeyse hiçbir önyargım olmadı. Çin ile alakalı düşüncelerim genel olarak geldikten sonra oluştu.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Bu proje kapsamında Türkiye çok önemli bir yere sahip olabilirdi. Fakat benim gözlemlediğim ve anladığım kadarı ile Türkiye'nin dış politikadaki tutarsızlığından dolayı Çin'in artık Türkiye'ye gereken önemi vermediğini düşünüyorum. İlişkilerde ufak tefek olumlu gözüken gelişmeler olsa da genel manada hiç iyiye gitmediği kanaatindeyim.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

İlk olarak Türk tarafının dış ilişkileri iç siyasete alet etmemesi ve daha sabit bir dış politika izlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Çin ile yakınlaşmayı (füze skandalı) Amerika'ya koz olarak kullandığı sürece Çin Devleti de Türkiye'yi ciddiye almayacaktır.

Adınız Soyadınız: TANG PING

*Yaşınız:*25

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: MARMARA ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Uluslararası İlişkiler

1. Neden Türkiye' de eğitim almayı tercih ettiniz?

Bir gün tesadüfen YTB'nin bursla ilgili haberini gördüm, sonra araştırdım ve başvuru yaptım, evrakları teslim ettikten birkaç gün sonra mülakata gittim ve burs kazanarak Türkiye'ye geldim.

2.Türkiye' ye geldikten sonra Türkiye'ye olan düşüncenizde değişikler oldu mu? Arkadaşlarınıza Türkiye'ye gelip eğitim almalarını tavsiye edecek misiniz?

Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye hakkında çok az şey biliyordum, Türkiye'ye geldikten sonra ise bu ülkeyi çok sevdim, insanlar da çok sıcaktı, İstanbul'da muhteşem bir şehirdi, manzarası güzel, denizi güzel, laleler, farklı çiçekler, her şey muhteşemdi. İklim Çevresel konut fiyatları Çin'deki büyük şehirlerden daha hoştu. Türkiye'ye gelmelerini tavsiye eder miyim ben de bilmiyorum, çünkü kararları önemli, ama ben Türkiye'ye geldikten sonra birçok arkadaşım tanıdıklarım seyahat için gezmek için buraya gelmek istediklerini söylediler, son dönemlerde Türkiye'ye gelen Çinli turistlerin sayısının arttığını hissettim.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Değişik hissetmedim.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Bir Uluslararası öğrenci olarak Türkiye eğitiminin Çin Millî Eğitim Bakanlığı tarafından tanınmasını istiyorum. Çin ve Türkiye birbirlerinin egemenliğine saygı duymalı diye düşünüyor

Adınız Soyadınız: ZHOU JUN YAN

Yaşınız:20

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: MARMARAY ÜNİVERSİTESİ

*Okuduğunuz Bölüm***:** Uluslararası İlişkiler

1. Neden Türkiye' de eğitim almayı tercih ettiniz?

Türkiye'de yakın bir akrabam yaşıyor ve Türkiye bursları olduğunu öğrendi dolaysıyla Türkiye'de okumayı tercih ettim.

2.Türkiye' ye geldikten sonra Türkiye'ye olan düşüncenizde değişikler oldu mu? Arkadaşlarınıza Türkiye'ye gelip eğitim almalarını tavsiye edecek misiniz?

Türkiye'ye gelmeden önceki ve sonraki Türkiye hakkındaki görüşlerim çok fazla değişmedi, çünkü buradaki akrabam bana Türkiye hakkında hep olumlu bilgiler verdi, o yüzen, eğer yurt dışında okumayı düşünen arkadaşlarım olursa tabi ki Türkiye'yi tercih etmelerini tavsiye ederim.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Birkaç değişiklikler olduğunu düşünüyorum, Türkiye'de gittikçe daha fazla Çinli firmalar yatırım yaparak işe başlamıştır böylelikle yerel halk içinde de birçok iş imkânı bulunmaktadır. Türkiye' Çinli turist sayısı da gittikçe artmaktadır, İki ülke arasındaki ilişkinin gelecekte daha iyi olacağını düşünüyorum.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

İki ülke arasında ortak çıkarları olduğunda ikili ilişkinin daha iyi olacağını düşünüyorum, ondan başka ticari ilişkilerde, kültürel ilişkilerde daha sıkı çalışmaların olması gerektiğini düşünüyorum.

Adınız Soyadınız: MA XIAO XUAN

Yaşınız:28

Medeni Durumunuz: Evli

Okulunuzun Adı: ISTANBUL ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Antropoloji

1. Neden Türkiye' de eğitim almayı tercih ettiniz?

Türkiye'de okumayı seçmemin nedeni, esasen çeşitli kültürleri ve manzaraları nedeniyledir. Özellikle İstanbul Avrasya'nın boğum noktası olarak, tarihi medeniyetin merkezi olarak eşsiz bir coğrafi konuma sahiptir. İkincisi, eğitim masraflarını yüksek olan diğer Avrupa ülkelerine kıyaslarsak, Türkiye'de ekonomik baskı nispeten düşüktür ve işçi sınıfı aileleri için daha uygundur. Dolaysıyla burada okumayı tercih ettim.

2.Türkiye' ye geldikten sonra Türkiye'ye olan düşüncenizde değişikler oldu mu? Arkadaşlarınıza Türkiye'ye gelip eğitim almalarını tavsiye edecek misiniz?

İstanbul'a gelmeden önce Türkiye hakkında hiçbir şey bilmiyordum, Türkiye'yi Suriye ve İran gibi nispeten kapalı olan bir İslam ülkesi olarak düşünmüştüm yani çoğu zaman bir şeyi anlamadığımızda veya kapsamlı bir şekilde bilmediğimizde, kolayca bir önyargı ya da yanlış anlamı yaratabiliriz. Türkiye'ye geldikten sonra, buranın dışa açık ve düşündüğümden tamamen farklı olduğunu gördüm. Belki de Osmanlı dönemindeki devlet sistem sayesinde sistem çerçevesinde farklı din grupları özerk konumdaydı, birçok dinin kültürel gelenekleri, Osmanlı döneminin kültürünü daha da renkli yapmıştır. Günümüzdeki Türkiye'de de bu çok kültürlü ortam devam etmektedir. Osmanlı İmparatorluğu'nun tarihteki görkemli uygarlığına ek olarak, sanatsal atmosferi son derece güçlüdür ve Doğu ve Batı'nın geleneksel ikili kültürü buradadır. Bu nedenle, böyle bir ülkede ders çalışmayı seçmek, yalnızca Doğu'nun eski kültürünün çekiciliğini değil aynı zamanda Batı medeniyetinin geçmişini ve bugününü de hissetmek mümkündür.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Avrasya'daki önemli bir coğrafi özelliğe sahip olan Türkiye, "Kuşak ve Yol" projesi çerçevesinde Avrupa ve Asya arasındaki önemli bir köprüdür. Türkiye'de eğitim aldığım birkaç senedir "Kuşak ve Yol" projesinin yürütülmesi ile Çin ile Türkiye arasındaki değişimlerin daha sıkı bir şekilde ilerlemekte olduğunu

hissettim ve Çin ile Türkiye arasındaki iş birliği alanlarının giderek arttığını hissediyorum. Örneğin, enerji sektöründen bahsedersek, Türkiye bir enerji ticaret merkezidir ve Çin birçok teknik destek sağlamaktadır. Ondan başka, İstanbul ile Ankara arasındaki yüksek hızlı tren projeleri, Türkiye'deki yerel halka doğrudan yarar sağlayan Çinli şirketler tarafından inşa edilmiştir.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Kültürel değişimleri güçlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bundan önce Türkiye ile Çin arasında birçok uyuşmazlıklar ve boşluklar vardı, aslında bunlar iki ülkenin birbirlerini yeterince tanımadığı ve anlamadığından oluşmuştur diye düşünüyorum. Türkiye'nin Çin'e dair izlenimleri hala yıllar öncesindeki reform döneminde kalmıştır. Çin'in de Türkiye hakkında çok fazla bilgisi yoktur. İkincisi, ilgili tarihsel meselelerdeki bilişsel farklılıklar ve buna bağlı siyasi duyarlılık, Çin-Türkiye iş birliğini etkileyen önemli faktörlerdir. Dolaysıyla bilişsel farkı kırmanın en iyi yolunun ikili kültürel eğitimde daha fazla faaliyet gerçekleştirmek ve iletişim kurmak olduğuna düşünüyorum. Çin ile Türkiye arasında çeşitli düzeylerde ve ilgili konularda bilgiler doğru aktarılması çok önemlidir.

Adınız Soyadınız: ZHANG SHOU XIN

Yaşınız:32

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: ÇİN KÜLTÜR MERKEZİ

Okuduğunuz Bölüm: Çince Öğretmen

1. Neden Çince ders vermeyi düşündünüz?

Türkçeyi öğrendikten sonra bende büyük bir dokunuş oldu, dil gerçekten insanları birbirine bağlayan bir köprüymüş. Başkaların diline hâkim olduğunuzda aralarınızdaki mesafe da kısalacaktır. Türkiye ve Çin halkları aralarında birçok benzerlikler bulunmaktadır, ama karşılıklı olarak birbirlerini anlamadıkları için maalesef benzerliklerinin olduğunu da bilmiyorlar. Dolaysıyla bu da benim ders vermemdeki bir sebeptir. Bu fırsattan faydalanarak öğrencilere yeterince kadar

Çince öğretmek ve Çince öğrenmenin de ne kadar eğlenceli olduğunu hissettirmek istiyorum. İnsanlar arasında daha fazla iletişim olması gerekir ve dil iletişimin temelidir.

2. Türkiye'ye geldikten sonra Türkiye hakkında düşüncelerinizde değişikler oldu mu?

"Türkiye'ye geldikten sonra fark ettim ki bu ülke hem modern hem geleneksel bir ülkedir. Gelmeden önce Türkiye benim için sadece bir Müslüman ülkeydi, fakat sonra buradaki gerek din gerek kültürün çeşitliliğini gördüm ve en önemlisi Türkiye ile Çinin birbirine çok benzediklerini fark ettim. Tarihi olsun, çağdaş kaderi olsun, iki ülke arasındaki ortak nokta o kadar fazla ki, ortak çalışmak için bir büyük ihtimali sağlayacaktır."

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Türkiye'de yaşadığıma sadece birkaç yıl oldu, sadece şu şekilde özetleyebilirim, Türkiye'ye yeni geldiğimde sokaklarda çok az sayıda Çinli turistlerle karşılaşıyordum, ama sanki 2014'ten sonra Çin'den gelen Turist sayısı birden artmaya başladı. Şimdi ise her yerde Çinli Turistler ile karşılaşabiliriz. Türkiye'yi tanımaya gittikçe tanımak ile birlikte Çin'in Türklerin günlük yaşamlarında sürekli gündeminde olan konu olduğunu fark ettim. Kişilerin Çin'e olan ilgisi oldukça yüksekti ve Çin'in gelecekteki gelişmelerine de çok meraklı bakıyorlardı.

İlk geldiğimde etrafımda Çin kültürüne ilgili sadece küçük dükkanlarda satılan Çin ürünleri vardır. Ama şimdi baktığınızda Çin'in birçok işletme ve büyük şirketlerinin Türkiye'de işe başladıklarını görüyorsunuz ve bununla birlikte ikili ilişkiler daha da derinleşmektedir.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

Son yıllarda Çin tarafından Türkiye'de pek çok kültürel etkinliğin yapıldığını ve aynı zamanda Türkiye'nin de benzer etkinlikleri Çin'de yaptıklarını gördüm. Örneğin ilk okul ve üniversite öğrencilerine yönelik yapılan bazı etkinlikleri çok iyi buldum. Sonuçta gençler ülkenin geleceğidir, bence daha çok öğrenciler,

gençler aralarındaki kültürel değişimleri yapmaları gerekmektedir. Halkların birbirlerini daha iyi tanıması için çeşitli etkinlikler oluşturulmalı. Bu tarz ilişkilerin kurulması ve gelişmesini üst düzey ilişkilerinin de temeli diye düşünüyorum.

Adınız Soyadınız: JING YU GUANG

Yaşınız:25

Medeni Durumunuz: Bekar

Okulunuzun Adı: ISTANBUL YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

Okuduğunuz Bölüm: Ekonomi

1. Neden Türkiye' de eğitim almayı tercih ettiniz?

Türkiye'ye gelmeyi bir tesadüf olarak düşünüyorum, O zamanlar. Üniversite sınavından sonra, farklı şehirler ve farklı ülkelere gidip gezme fırsatım oldu. Aslında ilk tercih ettiğim Türkiye değildi. Bir arkadaşımın tavsiyesi nedeniyle Türkiye'yi seçtim. O zamanlar Türkiye'de okullarda kayıt başlamıştı, Pekin'de bir dizi başvuru evrakları teslim ettim ve mülakata katıldım. Bir süre bekledikten sonra okulu kazandığımı öğrendim. Aşağı yukarı yaklaşık dört ay hazırlıklardan sonra Türkiye'ye geldim.

2.Türkiye' ye geldikten sonra Türkiye'ye olan düşüncenizde değişikler oldu mu? Arkadaşlarınıza Türkiye'ye gelip eğitim almalarını tavsiye edecek misiniz?

Gerçeği söylemek gerekirse, Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye hakkında hiçbir düşüncem yoktu, sadece lisedeyken derslerimizden Türkiye hakkında biraz bilgi almıştım. Türkiye, Dünya ekonomisinin 16.sırasındaki ülkedir. Bu ülkeye ilk ayak bastığımda, burayı biraz geride kalan ülke sanıyordum. Benim Çin'de yaşadığım şehir ise Pekin gibi büyük ve gelişmiş olan bir şehirdi. Türkiye'nin ise Kentsel yapısı, insanları, tarih ve kültürü 20 yıldır büyüdüğüm Çin'den farklıydı. Çin hızlı gelişmekte olan bir ülkedir dolaysıyla kısa vadede her yönüyle değişimler hissedebiliyoruz. Ama beş yıldır Türkiye'de okuyorum, son beş yılda,

hissettiklerim ve tecrübelerime göre, şehirdeki değişiklikler çok azdı, trafik sorunları, artan fiyatlar ve büyük şehirlerdeki zenginler ile yoksullar arasındaki büyük farklar hep gündemdeki konulardı.

Tavsiye konusunda ise genelde yurt dışında eğitim almak için ilk tercih İngiltere, ABD, Kanada, Avustralya ve diğer gelişmiş Avrupa ülkeleridir. Türkiye ilk seçenek olmayabilir. Çoğu Çinli öğrenciler orta sınıf ailelerden, hatta daha düşük gelirli ailelerden geliyor. Yurtdışında çalışarak kaderlerini, gelecekteki yaşamlarını değiştirmeyi umuyorlar. Etrafımdaki arkadaşlarım bana yurtdışında eğitim hakkında sorular sorarlarsa, net bir cevap veremem belki de sadece onlarla geçtiğimiz yıllarda yaşadığım bazı deneyimler ve fikirler hakkında bilgi paylaşabilirim.

3.Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğünün beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikleri hissettiniz?

Bu soru aslında politika ve siyasetle ile ilgilidir. "Kuşak ve Yol" ile ilgili haberlerin çoğunu televizyondan ve internetten gördüm. "Kuşak ve Yol" girişiminin beş yıllık çalışmalarının çoğu devlet ile ülke arasında büyük ölçekli ekonomik yatırım veya inşaat olduğunu düşünüyorum. İki ülken halkının nispeten çok fazla değişimleri hissetmediklerini düşünüyorum. Çünkü büyük yatırım konularında doğrudan halkın hayatını etkilemeyecek diye düşünüyorum. Sadece ticareti, kültürel değişimler ve turizm gibi bazı sektörlerde yansıtılacaktır. Türkiye'de en fazla hissettiğim gelişme ise Çinli turist sayısının artmasıdır.

4.İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

21. yüzyılda, ülkeler arasındaki yakın ilişkiyi güçlendirmenin yolunun, ekonomik iş birliği ve iki ülke arasında daha fazla ithalat ve ihracattan ibaret olduğunu düşünüyorum.

3.3.3 Görüşmeler sonucu elde edinilen bulgular

Tablo 2'de görülmektedir ki 4 kişi özel sektör ve devlet kurumlarında çalışmaktadır.10 kişi lisan, yüksek lisans ve doktora öğrencileridir Büyük bir

çoğunluğu evli değildir. Görüşme yapılan bütün Türk öğrencilerin ikisi Çin'de eğitim almaktadır, üçü İstanbul'daki kurslarda Çince öğrenmektedir.

Alan araştırması kapsamında görüşmelerde iki ortak ve iki özel soru olarak toplam dört tane soru katılımcılardan sorulmuştur. Görüşmelere yöneltilen sorular ve katılımcıların bu sorulara verdikleri cevaplar aşağıda ayrıntılı olarak sunulmuştur.

"*Bir kuşak bir yol projesinin yürütüldüğü beşinci yılındayız, bu beş yıldır Çin ve Türkiye ilişkilerinde hangi değişikler hissettiniz?* Sorusunda olumlu ve olumsuz cevaplar elde edilmiştir. Çoğu katılımcı olumlu yönden değerlendirmiştir. Birçok alanlarda ilerlemenin olduğu özellikle ekonomi ticari ilişkilerde ve Kültür turizm alanında en çok değişimlerin olduğunu söylemişlerdir. Üç kişi projeyle ilgili hiçbir bilgisinin olmadığını söylemektedir ve ikili ilişkilerde pek çok değişiğin olmadığını düşünmektedirler.

"İkili ilişkilerin daha iyi olması için hangi konularda daha çok adımların atılması gerektiğini düşünüyorsunuz? Sorusunda katılımcılardan birbirine çok yakın olan düşünceler elde edilmiştir ve aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Türkiye'de Çince öğrenme konusunda gençlere daha çok yatırımların yapılması, Çince öğrenebilmesi için daha çok okullarda veya kurslarda Çince eğitimlerin sunulması ve eğitim burslarının arttırılması.
- Turizm, Eğitim, Ekonomi ve Ticaret bakanlığı gibi bakanlarda veya kurumlarda Çince bilen personel sayısının arttırılması.
- Çin'deki Türkçe örenmek isteyen veya Türk dil edebiyatında okuyan öğrencilere Türkiye de eğitim imkanlarının sunulması ve karşılıklı olarak öğrenci değişim programların arttırılması.
- İki ülke halklarının birbirini daha iyi, daha doğru ve daha yakından tanıyabilmesi için her iki ülkede çeşitli kültürel projelerin ve etkinliklerin düzenlenmesi. Her iki ülkeye ait bilgilerin doğru bir şekilde aktarılması.
- Türkiye Çin'in E-ticaret gibi önde gelen alanlarını öğrenerek kendi E-ticaretini de geliştirmeli.
- Çin'e gitmek isteyen Türklerin vize konusundaki sıkıntılarının çözülmesi
- İkili diplomatik ilişkilerde daha sabit bir dış politika yürütülmesi.

Görüşmede katılımcılarının çalıştığı farklı sektörlerine göre bazı özel sorularda sorulmuştur. Alınan cevaplardan dikkat çeken cevaplardan şu şekildedir;

Türk Çin Kültür Derneğinin Başkan Yardımcısı Mustafa KARSLI' dan sorulan "*Türk Çin kültür merkezi olarak siz nasıl faaliyet ve etkinlikleri oluşturdunuz?"* Sorusuna Mustafa KARSLI "*Türk Çin Kültür Derneği olarak Çin kültürü ile ilgili unsurları da ekledik ve yapılan programların bir az ticari gibi görünürse de kuşak ve yol sonuçta bir ticaret yolundan bahsediyoruz burada, ama iki ülkenin kültürlerinin daha doğrusu kuşak ve yol güzergahları üzerindeki ülkelerin kültürlerinin birbirleri ile harmanlandığı konusunda tanışıkların oluşması konusunda büyük bir fırsat. Bu anlamda yapılan faaliyetlerde mesela hukuksal alanlarda yapılan faaliyetlerde İstanbul Üniversitesi ile Türk Çin kültür derneğinin iş birliği ile düzenlediği yatırım hukuku alanında bir program vardı. Bununla birlikte çeşitli üniversitelerde yaptığımız kolay Çince programlarına entegre bir şekilde kariyerimiz ve Çince programlarında kuşak ve yoldan sürekli bahsediyoruz. Gençler bu anlamda kuşak be yol projesini çok değerli görüyorlar, karyeleri açısından çok büyük fırsatlar oluştuğunun farkındalar artık, ama bu tip programların mutlaka daha fazla yapılması lazım, hatta şöyle ki Çin'in bahar bayramı kutlamalarında bile alışveriş merkezlerinde düzenlenen programların içinde bile kuşak ve yoldan bahsediyoruz. Çeşitli etkinliklerle, sergilerle, düzenlediğimiz panellerle kuşak ve yolun tanıtılması konusunda çok ciddi çalışmalar yapıyoruz. Sadece biz dernek olarak değil, fazla sayıda devlet kurumlar, belediyelerde bu projeyi tanıtma konusunda ellerinden geleni yapıyorlar. Bir yandan da şunu özellikle belirtmek istiyorum, kuşak ve yol dergisi çok yakında şubat ayında yayın hayatına başlayacak. Türk Çin Kültür derneğiniz bu dergisi Türkçe ve Çince olarak yayın hayatına başlayacak hem Çin kültürünü hem Türk ve Çin kültürel ilişkisini hem de ticari anlamda ve politik anlamda birçok bilgi aktarımını bu dergi üzerinden iki tarafta alma şansına sahip olmuş olacak. Çünkü dergi Çince ve Türkçe olarak yayınlanacak"* diye cevaplamıştır.

CRİ TÜRK Genel Koordinatöründen sorulan "Son yıllardır iki ülkenin medya alanında çalışmalarının ana yönleri nelerdir? İki ülke karşı taraf medyasındaki imajında nasıl değişimler oldu? İki ülke tarafından yayınlanan haberlerden ne tür haberler ağırlıklı oldu?" sorusuna Ma Yuyao Şöyle cevap vermiştir:

Son yıllardır Çin Türkiye ilişkilerinin hızlı gelişmesi ile beraber medya alanında da iş birliği gittikçe artmaktadır, örneğin Xinhua Haber Ajansı, Çin Medya Grubu gibi Çin medyaları NTV, TRT, AA gibi Türkiye'nin önemli medya ajansı ve gurupları ile iş birliğini yaptılar. Bizim CIRTURK de NTV ile anlaşma imzaladı ve onlarla haber bağlantısını gerçekleştirdik, aynı zamanda diğer televizyon kanalları ile Çin belgeselleri, film ve dizilerin yayınlanmasıyla ilgili iş birliği de yaptık. CRITURK Batı medyasının olumsuz haberleri engelledi ve yerel medyanın da Çin'le ilgili olumsuz haberlerini azalttı böylece artık Türk medyasının ve halkın Çin hakkında bilgilerine erişmesinde doğrudan bir kanal haline geldi. Aksoy medya araştırma ajansı tarafından alınan verilere göre, 2018 Türkiye'nin yaptığı Çin ile ilgili haberlerinde, olumsuz haber oranı toplam haberinin sadece %5,9'unu oluşturdu. 2017 ile karşılaştırdığımızda 3,1 puan daha düşüş oldu. Olumlu ve çok olumlu haberlerin toplam sayısı %40'dır. İki ülke arasındaki ilişkilerin gelişiminde medya çok önemli bir rol oynamaktadır, medyanın olumlu tanıtımı olmadan, iki ülke arasındaki ilişkiler hızlı gelişemeyecektir. Medyanın olumlu bir şekilde ele alınmasıyla, iki halk arasındaki karşılıklı anlayış derinleştirilebilir, dostluk ve karşılıklı güven arttırılabilir."

Görüşmede Türkiye'ye eğitim almakta olan Çinli öğrenciler, Çince öğrenmekte olan ve Çin' de eğitim gören öğrenciler de bulunmaktadır. Türk öğrencilere *"Çince öğrenmenizin sebebi nedir"* gibi özel sorular sorulmuştur ve öğrencilerin Çince öğrenme sebeplerini aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

- Yabancı dil öğrenme isteklerinin olması
- Çincenin farklı bir dil sistemine ait olması, yazılarının faklı yazılması
- Çin'in ekonomisinin gelişmiş olması, büyük bir nüfusa sahip olması ve kültürünün faklı olması

Görüşmelere göre Türk öğrencilerin en çok gitmek istediği ve tercih ettiği şehir Shang Hai'dır.

Çimli öğrencilere "*Neden Türkiye' de eğitim almayı tercih ettiniz?" sorusu sorulmuştur ve tercih etme sebepleri aşağıdaki gibidir:*

- *Türkiye'de YTB burslarının bulunması*
- *Türkiye'de tanıdıklarının olması*

- *Türkiye'de çeşitli kültürlerin bulunması ve güzel manzarası.*
- *Eğitim masraflarının diğer Avrupa ülkelerine göre daha uygun olması*

Görüşmede Çinlilere sorulan "Türkiye'ye geldikten sonra Türkiye hakkında düşüncelerinizde değişikler oldu mu?" sorusuna katılımcılardan Liu Jing' nın düşüncesi şöyledir:

"*Türkiye'ye gelmeden önce, Türkiye'nin potansiyel olarak tehlikeli bir ülke olduğunu düşünmüştüm, çünkü televizyonda bazen bazı patlama olayları ve Türkiye'nin terör örgütlerine karşı yaptığı mücadele gibi haberleri görmüştüm, Orta Doğu'daki kişilerin karmaşık ve tehlikeli olabileceğini da düşünmüştüm, ancak Türkiye'ye geldikten sonra herkesin nispeten rahat ve huzurlu yaşadığını gördüm, yerlilerinde yabancılara düşündüğümden daha sıcak davrandıklarını ve daha açık fikirli sonra olduğunu hissettim. Türkler özellikle farklı kültürlere çok meraklıydılar, ben 6 aydır Türkiye'deyim gittiğim yerlerde hep benden nerden geldiğimi soruyorlardı, Çin'den geldiğimi öğrenince benden Çin ile ilgili her şeyi soruyorlardı.*

Çinli öğrencilerin çoğu da Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye hakkında çok fazla bilgisinin olmadığını belirtmektedir ve düşünceleri aşağıdaki gibidir.

Öğrenci Tang Ping "Türkiye'ye gelmeden önce Türkiye hakkında çok az şey biliyordum, Türkiye'ye geldikten sonra ise bu ülkeyi çok sevdim, insanlar da çok sıcaktı, İstanbul'da muhteşem bir şehirdi, manzarası güzel, denizi güzel, laleler, farklı çiçekler, her şey muhteşemdi."

Öğrenci Ma Xiao Xuan "İstanbul'a gelmeden önce Türkiye hakkında hiçbir şey bilmiyordum, Türkiye'yi Suriye ve İran gibi nispeten kapalı olan bir İslam ülkesi olarak düşünmüştüm yani çoğu zaman bir şeyi anlamadığımızda veya kapsamlı bir şekilde bilmediğimizde, kolayca bir önyargı ya da yanlış anlamı yaratabiliriz. Türkiye'ye geldikten sonra, buranın dışa açık ve düşündüğümden tamamen farklı olduğunu gördüm."

Çince öğretmen Zhang Shou Xin'in düşüncesi ise aşağıdaki gibi düşüncesini anlatmıştır:

“Türkiye’ye geldikten sonra fark ettim ki bu ülke hem modern hem geleneksel bir ülkedir. Gelmeden önce Türkiye benim için sadece bir Müslüman ülkeydi, fakat sonra buradaki gerek din gerek kültürün çeşitliliğini gördüm ve en önemlisi Türkiye ile Çinin birbirine çok benzediklerini fark ettim. Tarihi olsun, çağdaş kaderi olsun, iki ülke arasındaki ortak nokta o kadar fazla ki, ortak çalışmak için bir büyük ihtimali sağlayacaktır.”

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Türkiye “Bir Kuşak Bir Yol” projesinin uygulamasında, çok geniş fırsat alanlarına sahiptir. Türkiye’nin önemli jeopolitik konumu “Kuşak ve Yol” üzerinde çok büyük bir etkisi mevcuttur. Çin ve Türkiye, ipek yolunun canlandırma ortaklaşa inşa etme konusunda ortak bir fikir birliğine sahip olmasına rağmen, Çin ve Türkiye aralarında hala bazı engel ve zorluklar bulunmaktadır. Bu engellerden geçebilmek için daha çok çalışmalar yapılmalıdır ve aşağıdaki gibi önerile bulunmaktadır.

Diplomatik ve siyasi ilişkiler güçlenmeli

İki ülke arasındaki stratejik karşılıklı güven daha da güçlendirilmeli, üst düzey iletişimleri güçlendirmeli, stratejik iş birliğine dayalı ilişkilerin çağrışımını zenginleştirmeli, örneğin Türkiye Şanghay İş birliği Örgütü ve Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği gibi bölgesel kuruluşlara yaklaşmalı. Siyasi, diplomatik, askeri, terörle mücadele gibi konularda iş birliğinin arttırılmalı.

Ekonomi ve ticari iş birliğinin arttırılması

İki ülkenin liderleri tarafından ikili ticaret için belirlenen hedefler 2015 yılında 50 milyar dolar, 2020’ye kadar ise 100 milyar dolara ulaşmasıydı. 50 milyar dolarlık 2015 hedefi artık gerçekleşmeyecek. Her iki ülkeyi de uzun süredir rahatsız eden Türkiye ile Çin'in artan ticaret açığıdır. 2020 hedefe ulaşabilmek için ekonomi ve ticari alanlarda daha çok iş birliğinin yapılması ve dengeli bir ticari ilişkilerin yapılması gerekmektedir.

Çin’e yapılan ihracat hacmini attırma konusunda Türkiye’de daha çok çalışmalar yapılmalı. Gıda ürünleri, kozmetik ürünleri, tekstil ürünleri ve doğal tabi kaynaklar gibi Çin’in yüksek alım ihtiyacı olan ürünler ve Türkiye’nin de genel

ihracatında yüksek potansiyel olan ürünler üzerinden daha çok iş birlikleri yapılabilir.

2018 Turizm yılından sonra daha çok Çinli turistler seyahat için Türkiye'yi tercih etmeye başladılar. Eskiden daha çok lüks malları tercih eden turistlerin dikkatini Türkiye'nin yerel ürünleri, Türk malları çekmeye başladı. Kozmetik, çikolata, kahve gibi ürünler alışveriş listelerinin ön sırasında gelmektedir. Hatta Çin'den bu ürünleri internet üzerinden çok talep edenler de bulunmaktadır. Türkiye'deki yerel markalar Çin'de veya internet üzerinden ticaret yolunu kurarak, Türk malının Çin'e ihracat hacmini arttırabilir aynı zamanda Türk mallarının imajını Çin toplumunda güçlendirebilir.

İnternet alışverişi Çin'de çok popüler olan alışveriş tercihidir. 2018 Çin'de yapılan en yeni internet alışverişi hakkındaki istatistikilere göre Çin'de online alışveriş kullanıcıların sayısı 2018 yılında 610 milyona ulaşmıştır. Bu özellik Türkiye için geliştirilebilir yeni fırsat olabilir, online ticaret yolunun geliştirilmesi ticaret hacminin artmasında ve Türkiye'nin de kendi online sistemini geliştirme konusunda büyük bir katkı sağlayabilir.

Halklar arasındaki bağlar güçlendirilmeli

Halklar aralarındaki bağı kurmak Çin'in dış politikasında uzun dönemlik uygulanması planlanan bir politikadır. Halklar arasındaki bağ "Yol ve Kuşak" projesinin sosyal temelidir. Halklar aralarındaki bağ ile karşılıklı anlayış, güven ve dostluk artınca ülkeler aralarında ilişkiler de artar ve diğer dört "bağlantı"nın gerçekleşmesi de daha yakından etkiler. Kültürel ilişkiler halklar aralarındaki bağa dayanmaktadır. Çin Türkiye kültürel ilişkilerini siyasi ve ekonomi ilişkilerle karşılaştığımızda kültürel ilişkilerin nispeten zayıf olduğunu görüyoruz, son yıllarda bu konuda çalışmalarda yapılmaktadır, ama onlar yine de yeterli değildir, hala iki ülke halkı birbirlerini yanlış tanımaktadır ve değerlendirmektedir. Dolaysıyla bu konuda çalışmalar güçlendirilmelidir.

- Her iki ülkede propaganda çalışmaları devamlı olarak sürdürülmeli ve kültür turizm alanında iş birliğini arttırmalı. 2018 400bin'e yakın Çili turist Türkiye de bulunmuştur. Turist sayısının yüksek olmasının sebebinin

biri de Çin'de Türkiye Turizm yılının düzenlenmesidir. Dolaysıyla bu tarz programların düzenlenmesi Turizm'e çok büyük katkılar sağlayacaktır.

- Her iki ülkede Çince ve Türkçe öğrenmek için olanaklar arttırılmalı.

  Türkiye'de şu anda 4 Konfüçyüs Enstitüsü, 1 tane de Konfüçyüs Okulu bulunmaktadır, bunun dışında birkaç Çince eğitim merkezleri de bulunmaktadır. Türkiye'de bu tarz okul ve eğitim merkezlerinin kurulduğu gibi Çin'de de halkın Türkiye'ni daha yakından iyi bir şekilde tanıması ve Türkçe öğrenebilmesi için Yunus Emre Enstitüsü gibi Türkiye'ni tanıtan Türk kültürünü anlatan merkezler daha çok yerlerde açılmalıdır.

- Öğrenci değişim programları arttırılmalı.

  Türkiye'de okullarda lisans ve yüksek lisans öğrencilerine yönelik her dönem düzenlenen yurt dışı eğitim programlarında ağırlıklı olarak balkan ülkeleri ve Avrupa ülkeleri daha fazladır, ama Çin'deki okullar ile öğrenci değişim konusunda eğitim projeleri düzenleyen okullar çok az bulunmaktadır. Dolaysıyla Türk öğrencilerin Çine gidebilmesi için iki yol bulunmaktadır. Biri "Çin Başkonsolosluğu Burslarını kazanmak diğeri ise kendi imkanları ile gitmektir. Son yıllarda Çin'e gidip eğitim almak isteyen öğrenci sayısının gittikçe arttığından dolayı Çin Başkonsolosluğu öğrencileri desteklemek, Çin' e olan ilgilerini arttırmak ve ikili kültürel ilişkileri güçlendirmek amacıyla "Çin Başkonsolosluğu Bursları" projesini birkaç senedir Türk öğrencilere sunmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda burs kazanan öğrenciler içinde Okan üniversitesi, Yeditepe üniversitesi, Boğaz içi üniversitesi ve Aydın üniversitesinin Çin dili edebiyatı bölümünde okuyan öğrenciler bulunmaktadır. Çin'de ise birkaç üniversitede Türk dili bölümü bulunmaktadır ve her sene bu bölümde okuyan öğrencilere yönelik Türkiye'de kısa dönem eğitim programı düzenlenmektedir. Öğrencilerin karşı ülkeye gitmesi hem kedini geliştirmede hem karşı tarafı daha iyi anlayarak gelecek ilişkilerin daha iyi bir şekilde gelişmesinde çok büyük katkı sağlayacaktır. Dolaysıyla eğitim programları her iki ülkede çeşitlendirmeli ve sürdürebilir bir şekilde güçlendirilmelidir.

- Sinema, televizyon ve Medya alanlarında daha çok iş birliği yapılmalı. İnternet ve sosyal medyalarda olumlu ve pozitif konularda bilgiler aktarılmalı.

KAYNAKÇAK

AA. (2018, 10 27). *CNN TURK*. 2019'da Çinli turist hedefi 1 milyon: https://www.cnnturk.com/ekonomi/turkiye/2019da-cinli-turist-hedefi-1-milyon adresinden alındı

Akbaş, C. (2016, kasım 6). *ÇİN VE TÜRKİYE ARASINDA NELER OLUYOR?* Çin Hakkında Her Şey: http://www.cinhh.com/cin-ve-turkiye-arasinda-neler-oluyor/ adresinden alındı

Baydarman, B. (2018, Nisan 4). *TÜRKİYE ÇİN İLİŞKİLERİ-SON DÖNEM TÜRKİYE-ÇİN İLİŞKİLERİ*. Rüyya: http://ruyaa.cc/tr/Page/7985 adresinden alındı

china.com. (2015, mayıs 5). *Tarihi, bugünü ve geleceğiyle İpek Yolu*. Nisan 10, 2018 tarihinde china.com: http://turkish.china.com/culture/health/610/20150505/365890.html adresinden alındı

ÇETİN, O. (2012, 12). *DR.Oğuz ÇETİN*. NİTEL BİR ARAŞTIRMA TEKNİĞİ: GÖRÜŞME: https://oguzcetin.gen.tr/nitel-bir-arastirma-teknigi-gorusme.html adresinden alındı

DENİZ, T. (2016). YENİ UMUTLARIN IŞIĞINDA TARİHİ İPEK YOLU COĞRAFYASI. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 195 - 202.

Dilekçi, E. (2018, Mart 13). *'Bir kuşak bir yol' Projesi ekonomik fırsatları da beraberinde getiriyor*. Fortune : http://www.fortuneturkey.com/bir-kusak-bir-yol-projesi-ekonomik-firsatlari-da-beraberinde-getiriyor-52998 adresinden alındı

Dışişleri Bakanlığı Ticaret Bakanlığı. (2015, Mart). İpek Yolu Ekonomi Kuşağı ile 21. Yüzyıl Deniz İpek Yolunun Ortaklaşa İnşa.

DURDULAR, A. (2016). Çin'in "Kuşak-Yol" Projesi ve Türkiye-Çin İlişkilerine Etkisi. *Avrasya Etüdleri*, 77-97.

ERDOĞDU, K. (2017). Türkiye-Çin İlişkiler Kritik Viraji Döndü. *MODERN İPEK YOLU*, 4-8.

Gao, Z. H. (2014, Eylül 18). *两国可探索打造"四大走廊"(İki devlet dört tane koridor birlikte inşa edebilir)*. People: http://finance.people.com.cn/n/2014/0918/c387602-25687428.html adresinden alındı

Hakses, H. (2015). İpek Yolu Ekonomik Kuşağı'nın Eko-Stratejik Boyutu. A. KARAKAŞ, B. HAMDEMİR, S. DEMİRCİ, Ö. ATALAY, M. AKÇA, & S. TOPAL içinde, *I. ULUSLARARASI KAFKASYA-ORTA ASYA DIŞ TİCARET VE LOJİSTİK KONGRESİ BİLDİRGİLER KİTABİ* (s. 161-171). Kars.

Huang, W. (tarih yok). *"ÇİN-TÜRK İLİŞKİLERİNİN ANALİZİ VE KISA BİR DEĞERLENDİRME" HUANG WEIMIN*. mayıs 1, 2018 tarihinde Academia: https://www.academia.edu/2038943/_%C3%87%C4%B0N-T%C3%9CRK_%C4%B0L%C4%B0%C5%9EK%C4%B0LER%C4%B0N%C4%B0N_ANAL%C4%B0Z%C4%B0_VE_KISA_B%C4%B0R_DE%C4%9EERLEND%C4%B0RME_HUANG_WEIMIN adresinden alındı

IŞIKTAŞ, E., & DURAN, A. (2017). GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE İPEK YOLU'NUN ÖNEMİ VE BUNA İLİŞKİN YAPILMIŞ BİLİMSEL ÇALIŞMALAR. *SOCIAL SCIENCES STUDIES JOURNAL, 3*(8), 584-596.

KARAGÖL, E. T. (2017, mayıs 18). *SETA, Siyaset Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı*. http://www.setav.org/modern-ipek-yolu-projesi/ adresinden alındı

KAVALA, C. F. (2015). *ÇİN KİTABI* (s. 13). içinde Istanbul: Resse Yayınları.

Keyvan, Ö. Z. (2016). Yeni Dünya Düzeninde Türkiye – Çin Stratejik Ortaklığı. *Bölgesel* , 157-175.

KEYVAN, Ö. Z. (2017, temmuz 15). *Bir Kuşak Bir Yol Girişimi Çerçevesinde Türkiye-Çin İlişkileri*. ANKASAM: https://ankasam.org/bir-kusak-bir-yol-girisimi-cercevesinde-turkiye-cin-iliskileri/ adresinden alındı

McBride, J. (2017, mayıs 25). *Building the New Silk Road*. Council on Foreign Relations : https://www.cfr.org/backgrounder/building-new-silk-road adresinden alındı

Saygın, Y. (2018, ocak). *İpek Yolu Hakkında Bilgiler; Nerededir, Önemi ve Tarihçesi*. Bilgi hanem: https://bilgihanem.com/ipek-yolu-hakkinda-bilgiler/ adresinden alındı

SHANG, C. (2017). *"BİR KUŞAK BİR YOL" PROJESİ İLE TÜRKİYE.* Ankara.

TASAM. (2009, mayıs 28). *Türkiye - Çin İlişkileri: Enerji İşbirliğine Doğru*. TASAM: http://www.tasam.org/tr-TR/Icerik/3487/turkiye_-_cin_iliskileri_enerji_isbirligine_dogru adresinden alındı

Temiz, K. (2017, Nisan). TÜRKIYE-ÇIN İLIŞKILERI. *SETA*(196), 7-20.

TÜİK. (2018). TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU: http://www.tuik.gov.tr/Start.do adresinden alındı

Türk Çin Dostluk Vakfı. (tarih yok). *Türkiye-Çin Arasındaki Ticari İlişkiler*. mayıs 1, 2018 tarihinde Türk Çin Dostluk Vakfı: http://www.turkcindostlukvakfi.org.tr/menu-sayfa.php?id=16 adresinden alındı

Türk-Çin Dostluk Vakfı. (2017). *Tarihte Türk - Çin İlişkileri*. Nisan 5, 2018 tarihinde Türk-Çin Dostluk Vakfı: http://www.turkcindostlukvakfi.org.tr/menu-sayfa.php?id=14 adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2016). *Türkiye-Çin Halk Cumhuriyeti Ekonomik İlişkileri*. Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı: http://www.mfa.gov.tr/turkiye-cin-halk-cumhuriyeti-ekonomik-iliskileri.tr.mfa adresinden alındı

Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı. (2018). *Türkiye ile Ticaret*. mayıs 1, 2018 tarihinde Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı: https://www.ekonomi.gov.tr/portal/faces/home/disIliskiler/ulkeler/ulke-detay/%C3%87in%20Halk%20Cumhuriyeti/html-viewer-ulkeler;jsessionid=ag-NeSw_rOtEfYr-G4O9VdRdKI6ybG45wjqGiyYx3xFVmKTOKBeN!-791941047?contentId=UCM%23dDocName%3AEK-159945&contentTitle=T%C adresinden alındı

Xİ, J. (2017). *Çin'in Yönetimi.* Ankara: Kaynak Yayınları.

Yining, L. (2015). *"Bir Kuşak Bir Yol"u Anlamak* (s. 26). içinde Shang Hai: CITIC Press Group.

YIZHEN, W. (2015). *"Bir Kuşak Bir Yol" Fırsat ve Zorluklar.* Pekin: Halık Yayın Evi.

Zou, Z. (2015). Sino-Turkish Strategic Economic Relationship in New Era. *Alternatives Turkish Journal of International Relations*, 13-25.